

Centrul pentru Jurnalism Independent

coalitia 2009

coalitia civică
pentru alegeri libere și corecte

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

Raport nr. 6
15-21 noiembrie 2010

Acest raport este realizat în cadrul proiectului „Monitorizarea mass-media în campania electorală”, cu susținerea financiară a Ambasadei Marii Britanii în Moldova, Consiliului Europei și Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia.

De asemenea, elaborarea acestui raport este posibilă grație ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului AED - Consolidarea Societății Civile în Moldova (MCSSP).

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

Academy for Educational Development

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: Evaluarea modului în care mass media reflectă campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova pentru a stabili dacă concurenții electorali se bucură de acces egal la mass-media și dacă electoratului i se oferă suficientă informație despre candidați și platformele lor electorale.

1.2 Perioada de monitorizare: 28 septembrie – 28 noiembrie 2010

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- ☐ forma de proprietate (publică și privată)
- ☐ audiența/ impactul
- ☐ limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV: Moldova 1, Prime TV, 2 Plus, NIT, N4, Jurnal TV, Publika TV

Radio: Radio Moldova, Prime FM, Vocea Basarabiei

Presa scrisă: Moldova Suverană, Nezavisimaia Moldova, Flux, Jurnal de Chișinău, Timpul de dimineață, Komsomolskaia pravda v Moldove, Evenimentul Zilei, Panorama, Golos Bălți (Bălți), Vesti Gagauzii (Comrat), Cuvântul (Rezina), Gazeta de Sud (Cimișlia).

Agenții de presă și portaluri web: Moldpres, Infotag, www.omg.md, www.unimedia.md

1.5 Orarul monitorizării

TV: Luni – vineri: de la 6.00 până la 9.00 și de la 18.00 până la 23.00

Sâmbătă și duminică: de la 8.00 până la 22.00

Radio : De la 6.00 până la 13.00 și de la 17.00 până la 20.00, zilnic.

Presa scrisă/Agenții de știri/Portaluri web: întreg conținutul, zilnic.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în parteneriat cu Asociația Presei Independente și Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău.

2. Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare “Articolul XIX”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în buletinele de știri, și 2) calitativi, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează șirea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat masiv, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru și părtinire.

Studii de caz: A fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de cele 10 posturi audiovizuale. Ținând cont de impactul major pe care îl are audiovizualul asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestuia în rândul populației, s-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalităților de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

Lista codurilor utilizate:

PDM = Partidul Democrat din Moldova
PCRM = Partidul Comuniștilor din Moldova
AMN = Partidul „Alianța Moldova Noastră”
PAM = Partidul Agrar din Moldova
PSM = Partidul Socialist din Moldova
PLD = Partidul Legii și Dreptății
PPCD = Partidul Popular Creștin-Democrat
PL = Partidul Liberal din Moldova
PSD = Partidul Social-Democrat
MFN = Mișcarea „Forța Nouă”
PC = Partidul Conservator
RAVN= Mișcarea social-politică Ravnopravie
PPR = Partidul Popular Republican
PRM = Partidul Republican din Moldova
UCM = Uniunea Centristă din Moldova
PM = Partidul Muncii
PUM = Partidul Umanist din Moldova
PMUEM = Partidul „Moldova Unită – Edinaia Moldova”
PNL = Partidul Național Liberal
MAE = Mișcarea „Acțiunea Europeană”
PNT = Partidul „Pentru Neam și Țară”
PLDM = Partidul Liberal Democrat din Moldova
AIE = Alianța pentru Integrare Europeană
MRRM = Mișcarea Romilor din RM
PPM = Partidul Patrioții Moldovei
AV = Partidul „Alianța Verde”
PRES = Președintele, președinția
PARL = comisii parlamentare
MIN = prim-ministrul, miniștrii
CEC = Comisia Electorală Centrală și birourile, secțiile electorale
GUV = funcționari din guvern
APL = administrația publică locală
PA = Poliția/armata/CCCEC/Vama,SIS
DIP = Diplomați, oficiali și observatori străini de rang înalt
CET = Cetățeni
SOC = Societate civilă
SIN = Sindicate

EXP = Experți (străini și locali), observatori, sociologi, analiști, etc.

BUS = Business

MED = Mass media

JUD = Judecători, avocați, Procuratura, Curtea Constituțională

BIS = Biserica

DOC = Documente (rapoarte, Constituția, sondaje, etc.).

CCA= Consiliul Coordonator al Audiovizualului

GS = Gabriel Stati

VS = Victor Stepaniuc

VP= Valeriu Pleșca

LB= Elena Burghilă-Leonte

ML= Maia Laguta

AD =Alexandru Demian

SB = Sergiu Banari

GR= Gheorghe Rusu

EN=Evghenii Nazarenco

VC =Valentina Cușnir

SI=Sergiu Iachim

NA= Natalia Axenova

TT= Tatiana Țâmbalist

RC= Romeo Cereteu

VT = Vitalie Țaulean

AB= Afanasie Bârlădeanu

OB =Oleg Bolotnicov

OC = Oleg Cazac

VL = Vasile Lupașcu

Subiecte pe agenda publică din perioada 8-14 noiembrie 2010

În perioada de raport, s-au produs mai multe evenimente cu conotație electorală directă sau indirectă:

- Prim-ministrul Filat efectuează o vizită în Italia.
- Premierul Vlad Filat participă la Summit-ul șefilor de guverne din CSI.
- Liderul Partidului Moldova Unită-Edinaia Moldova, Vladimir Țurcan, este victima unui accident rutier.
- CBS AXA prezintă rezultatele unui sondaj de opinie potrivit căruia în Parlament vor accede patru partide.
- Institutul de Politici Publice dă publicității rezultatele Barometrului Opiniei Publice.
- Concurenții electorali operează ultimele modificări pe listele electorale.
- Continuă darea în exploatare a caselor pentru sinistrați, la care participă și premierul Filat.
- Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat a prezentat „lista neagră” a candidaților care nu corespund criteriilor de integritate pentru a fi incluși în listele electorale.
- Societatea civilă prezintă mai multe rapoarte de monitorizare a procesului electoral.

3. Tendințe generale

3.1 Audiovizual

În perioada 15-21 noiembrie 2010, cele 10 posturi audiovizuale monitorizate au difuzat în total 4088 materiale și emisiuni ce cad sub incidența prezentului studiu, în creștere cu 24% față de perioada precedentă de monitorizare. Cel mai mare volum a revenit programelor electorale speciale, inclusiv dezbaterilor, în cadrul cărora reprezentanții concurenților electorali au avut posibilitatea să-și prezinte programelor electorale și să dezbată asupra platformelor altor concurenți. Continuă să crească numărul spoturilor publicitare electorale, ca și numărul știrilor cu caracter electoral direct sau indirect.

În perioada de raport, posturile publice Moldova 1 și Radio Moldova au asigurat pluralism de opinie în știri și alt gen de materiale relevante prezentei monitorizări. În cele mai multe cazuri, subiectele relevante au fost prezentate în context neutru; totodată unii concurenți electorali au apărut în lumină pozitivă și-sau negativă. Din punctul de vedere al frecvenței și contextului apariției în știri, la Moldova 1 se observă favorizarea PLDM și PL, iar la Radio Moldova – a PLDM, aceste partide fiind favorizate de aparițiile liderilor lor în calitate de Prim-ministru și Președinte interimar.

Postul privat NIT continuă să favorizeze masiv concurentul electoral PCRM, care face subiectul unui număr mari de știri pozitive. În perioada de raport, NIT a eșuat să asigure pluralism de opinie în buletinele de știri, în acestea fiind incluse știri care au vizat în principal partidele din AIE și PCRM. O parte din concurenții electorali au apărut la NIT în dezbateri sau când le-a fost oferit timpi de antenă gratuit.

Posturile TV private cu acoperire națională Prime TV, 2 Plus și postul de radio Prime FM au reflectat campania preponderent în buletine de știri. Judecând după frecvența citării și contextul apariției concurenților în știri, dar și în emisiuni, la Prime TV se remarcă favorizarea PDM. Aceeași tendință este evidentă și la 2 Plus și la Prime FM.

Postul cu acoperire regională N4 a asigurat pluralism de opinie, prin citarea mai multor concurenți, inclusiv candidaților independenți. Judecând după frecvența mare a apariției în știri și contextul pozitiv al reflectării se poate de afirmat că N4 favorizează PLDM.

La postul de știri Publika TV nu este evidentă vreo tendință clară de favorizare a anumitor concurenți electorali.

La un alt post de știri, Jurnal TV, concurenții electorali au fost prezentați preponderent neutru, dar și în context pozitiv, și negativ, în funcție de contextul reflectării. Ținând cont de numărul mare de apariții în context pozitiv sau negativ în știri, dar și în emisiuni, se poate afirma că la Jurnal TV favorizează PNȚ și defavorizează PCRM.

La Vocea Basarabiei se remarcă defavorizarea PCRM și o favorizare a PL și PLDM, determinată de contextul pozitiv și durata mare a intervenției directe atât a reprezentanților partidelor, cât și a Președintelui Interimar și Prim-ministrului.

3.2 Presa scrisă/Agenții de presă/Portaluri web

În săptămâna 15-21 noiembrie 2010, numărul de materiale care reflectă campania electorală, publicate în presa scrisă, inclusiv agențiile de știri și portalurile web, a crescut cu peste 15%, înregistrându-se 698 materiale, față de 605 în săptămâna precedentă.

Cele 12 ziare monitorizate au publicat 337 informații relevante despre alegeri și concurenții electorali (articole de opinie, știri, alt gen de materiale), cele mai multe articole au apărut în *Timpul de dimineață*, *Nezavisimaia Moldova*, *Moldova Suverană* și *Jurnal de Chișinău*. În ziarul public *Golos Bălți* nu a fost publicat niciun articol la tema alegerilor, iar în *Vesti Gagauzii* (Comrat) - numai două machete de publicitate electorală. Cele două agenții de știri monitorizate au difuzat 84 de știri timp de o săptămână, 75% din ele revenind agenției *Infotag*. Site-urile au plasat 277 informații, cele mai multe revenind www.unimedia.md, însă știrile de pe www.omg.md au fost mai mari după numărul de semne.

Materialele de opinie au ocupat în ziare suprafața-record de 60.833 cm.p., iar spațiul ocupat de știri, la fel ca și cel rezervat publicității electorale, s-a diminuat, în medie, cu 10%. Articolele de educație electorale s-au plasat și în această săptămână pe ultimele locuri în prioritățile tematice legate de campania electorală.

În șase din ziarele monitorizate (*Evenimentul Zilei*, *Flux*, *Moldova Suverană*, *Nezavisimaia Moldova*, *Timpul de dimineață*, *Cuvântul*) raportul dintre materialele de opinie și știri a fost defavorabil știrilor, adică aceste publicații au preferat să reflecte campania mai mult în opinii.

Site-ul www.omg.md și ziarele *Nezavisimaia Moldova* și *Moldova Suverană* au un comportament editorial similar presei de partid și fac partizanat politic în favoarea concurentului electoral PCRM, pe care îl favorizează masiv în știri și materiale de opinie. Oponenții politici ai PCRM - Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) și partidele componente ale acesteia, în special PLDM și PL, sunt discreditate în toate textele care îi vizează, deseori într-un limbaj incalificabil și cu încălcarea deontologiei jurnalistice.

Timpul de dimineață și *Jurnal de Chișinău* defavorizează concurentul electoral PCRM în majoritatea materialelor publicate, avantajând, în general, partidele ne-comuniste. Același comportament editorial se remarcă și în cazul ziarului regional *Cuvântul* de la Rezina.

Ziarele *Panorama* și *Gazeta de Sud* (Cimișlia) au defavorizat PCRM fără a manifesta tendințe clare de favorizare a vreunui concurent electoral.

Ziarul *Flux* critică AIE, PL și PLDM, favorizând concurentul electoral PPCD. *Evenimentul Zilei* prezintă în context negativ PCRM, în parte și PLDM, favorizând PDM.

Agențiile de știri *Infotag* și *Moldpres*, precum și portalul www.unimedia.md au prezentat opinii și poziții diferite ale partidelor în contextul campaniei electorale, însă raportul dintre numărul știrilor pozitive și a celor negative indică o ușoară tendință de favorizare a concurenților electorali ne-comuniști.

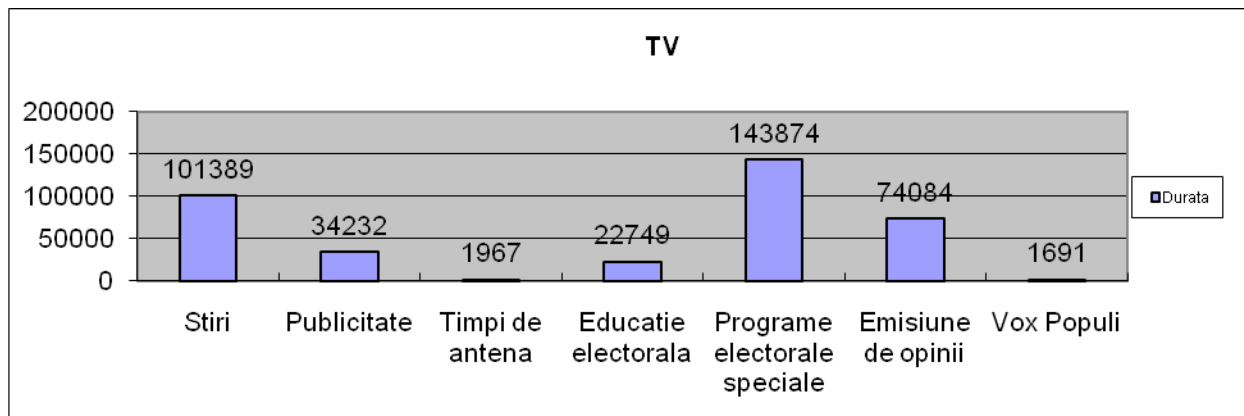
4. Datele monitorizării. Presa audiovizuală

4.1 Implicarea în campania electorală

4.1.1 TV

În perioada 15-21 noiembrie 2010, cele șapte posturi de televiziune monitorizate au difuzat în total 2589 de materiale cu implicații electorale directe și indirecte, în creștere (33%) față de săptămâna precedentă de monitorizare. Durata totală a acestora a constituit 105,5 ore față de 85 ore înregistrate în perioada 8-14 noiembrie (în creștere cu 24%). Ca frecvență, publicitatea electorală se menține prima în top (1097 spoturi), iar ca volum, pe primul loc se află programele electorale speciale (45 la număr), cărora cele 7 posturi le-au alocat 40 ore în total. Numărul de știri cu caracter electoral direct sau indirect a ajuns de la 684 la 920, volumul acestora fiind de 28,1 ore. În perioada de raport au fost înregistrate și emisiuni de opinie, materiale de educație electorală, fiind oferți și timpi de antenă grațuiți (vezi Digrama 1). Spațiul alocat Vox Populi rămâne în continuare mic.

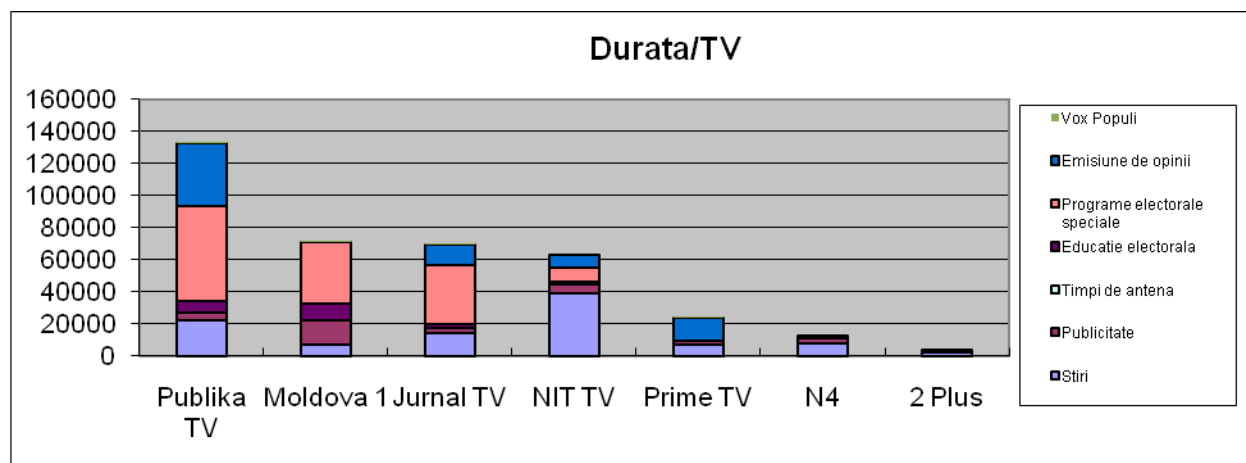
Diagrama 1. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 7 posturi tv în perioada 15-21 noiembrie, sec.

În perioada de raport, cel mai mare volum de materiale relevante au fost puse pe post de Publika TV, urmat de radiodifuzorul public Moldova 1 și postul de știri Jurnal TV. Aceste trei posturi tv au alocat cel mai mare spațiu pentru programele electorale speciale, care au inclus emisiuni cu participarea candidaților, interviuri, dezbateri electorale. La NIT se remarcă frecvența și volumul mare al știrilor cu caracter electoral direct sau indirect. Prime TV și 2 Plus au fost mai puțin active în reflectarea campaniei electorale, aceste 2 posturi cu acoperire națională având un număr relativ mic de materiale ce cad sub incidența prezentei monitorizări (Diagrama 1.1).

În tematica buletinelor de știri de la cele 7 posturi monitorizate au predominat politicul și procesul electoral.

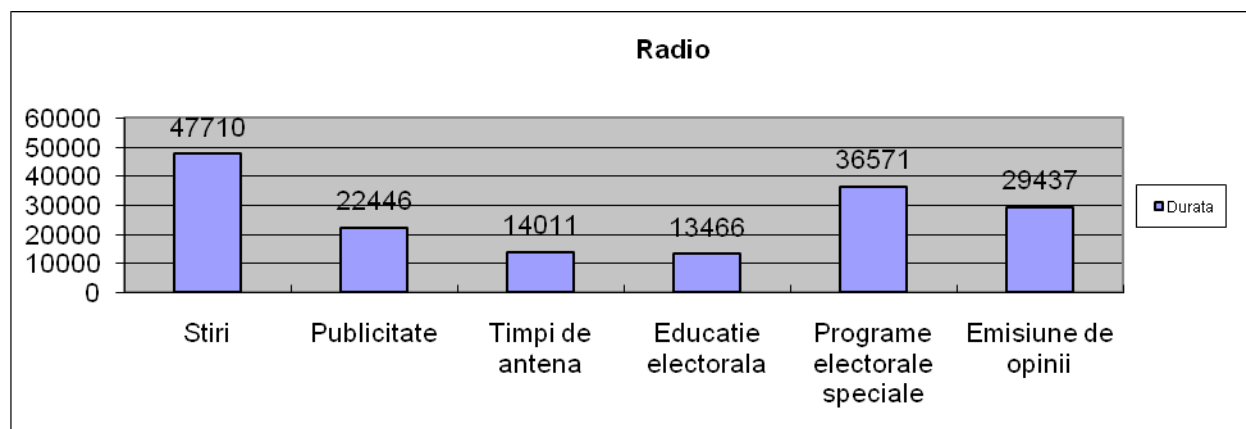
Diagrama 1.1. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile TV în perioada 15-21 noiembrie, sec

4.1.2 Radio

În perioada 15-21 noiembrie 2010, numărul materialelor cu impact electoral la cele trei posturi de radio s-a majorat cu 11%, ajungând de la 1350 până la 1499. Volumul acestora s-a redus puțin, constituind aproximativ 45,5 ore, față de 50 ore înregistrate în săptămâna precedentă de monitorizare. Ca și la posturile tv, ca frecvență au prevalat spoturile publicitare (737), iar ca volum – știrile (466, cu durata totală de 13,2 ore), urmate de programele electorale speciale (14 programe cu durata de 10,1 ore în total) și materiale de opinie (30 material cu durata de 8,1 ore). De asemenea, au fost difuzate materiale de educație electorală, în special la postul public Radio Moldova, și oferiți timpi de antenă gratuit. În perioada de raport la posturile monitorizate nu au fost înregistrate Vox Populi (vezi Diagrama 2).

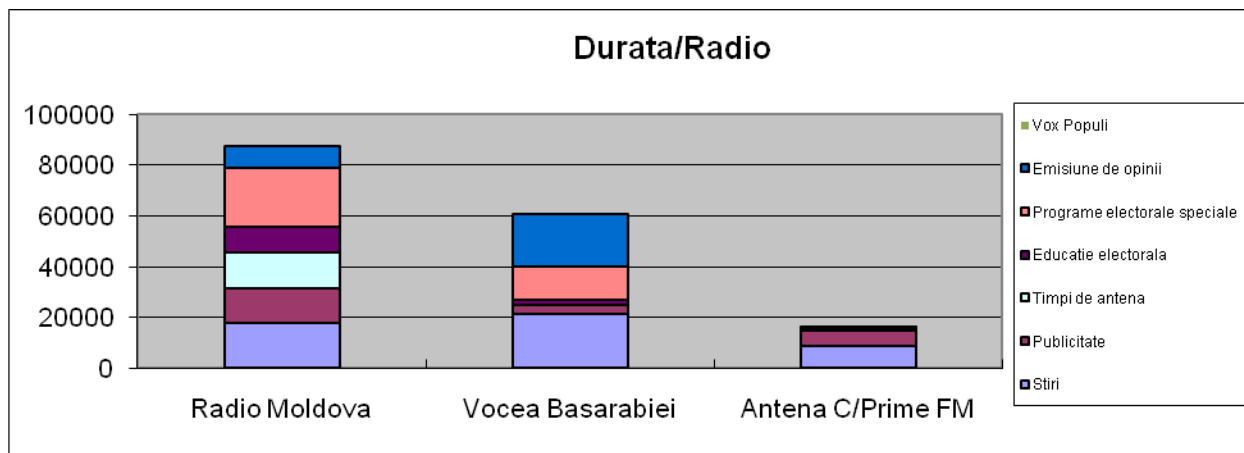
Diagrama 2. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 3 posturi de radio în perioada 15-21 noiembrie, sec.

Cele mai multe și mai diverse materiale relevante au fost puse pe post de Radio Moldova, care a avut în perioada de raport 766 de știri, emisiuni de opinie, materiale de educație electorală, programe electorale speciale și spoturi publicitare. Totodată, Radio Moldova a oferit timpi de antenă gratuit concurenților electorali. Vocea Basarabiei a avut cel mai mare volum al știrilor și

emisiunilor de opinie. Ca și la posturile TV, în tematica știrilor electorale difuzate de către posturile radio a prevalat politicul și procesul electoral.

Diagrama 2.2. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile de radio în perioada 15-21 noiembrie, sec.

4.2 Frecvența citării concurenților electorali ca surse ale știrilor electorale, apariții la TV, intervenții directe în materiale cu implicații electorale

În perioada de referință, postul public Moldova 1 a avut 79 de știri cu impact electoral direct și indirect, bazate pe informații din 163 de surse. Cel mai mult spațiu a fost alocat cetățenilor simpli și experților. Dintre concurenții electorali, pe ecran au apărut cel mai des reprezentanții PL și PLDM, liderii acestor două partide beneficiind de spațiu și în calitate de Prim-ministru și Președinte interimar în știrile cu caracter electoral indirect. Astfel, Prim-ministrul și alți miniștri care nu au degrevat pe durata campaniei au fost citați direct sau indirect de 17 ori, cu durata totală a apariției pe ecran de 270 sec. Președintele interimar a apărut în calitate de sursă de 12 ori, cu durata de 343 sec. Separat, la partidele membre ale AIE s-a făcut referire în știri după urmează: AMN – 4 ori (26 sec), PLDM - 11 ori (133 sec), PL - 7 ori (153 sec) și PD – 4 ori (42 sec). Principalul partid de opoziție, Partidul Comuniștilor, a fost citat direct sau indirect de 6 ori, cu o durată a apariției la tv de 55 sec. Ceilalți candidați au servit drept surse de știri de 18 ori, reprezentanții lor apărând pe ecran timp de 323 sec. În materialele altele decât știrile, ca surse au apărut preponderent concurenți electorali (vezi Diagramele 3 și 3.1).

Diagrama 3. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Moldova 1, sec

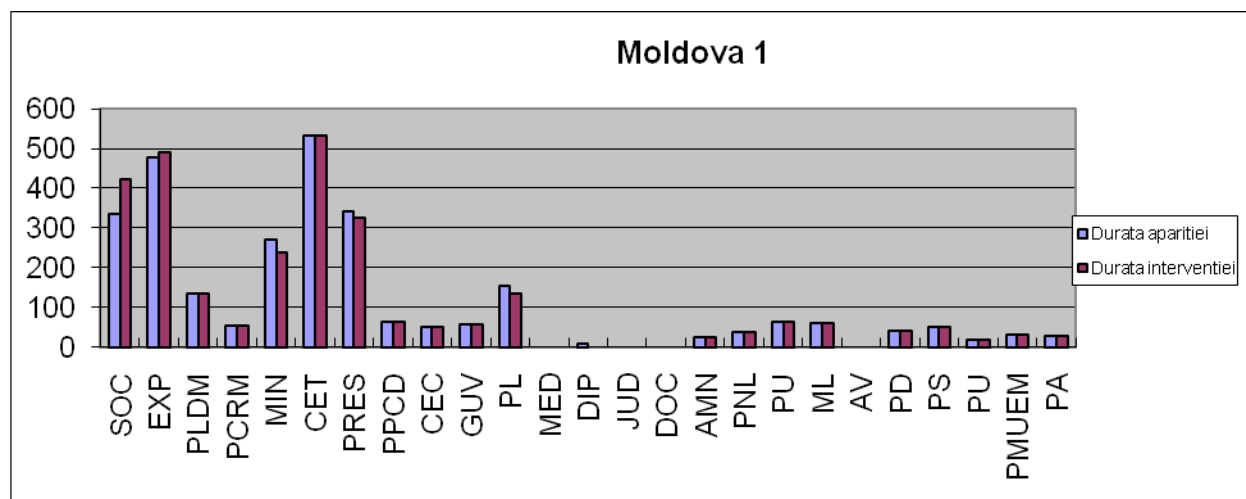
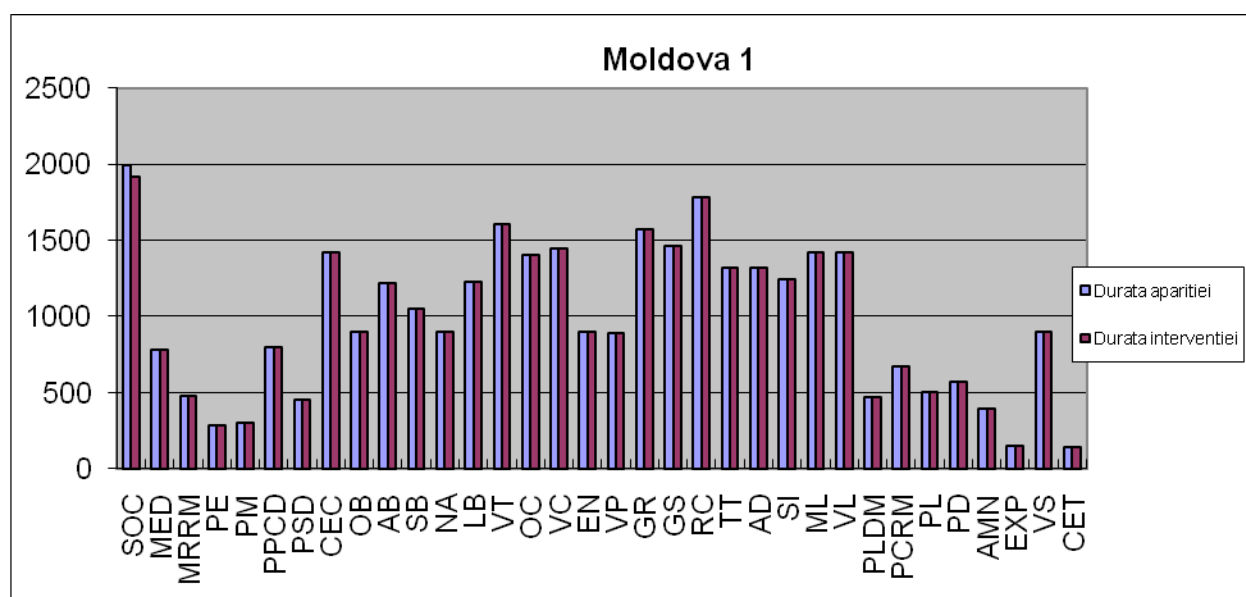

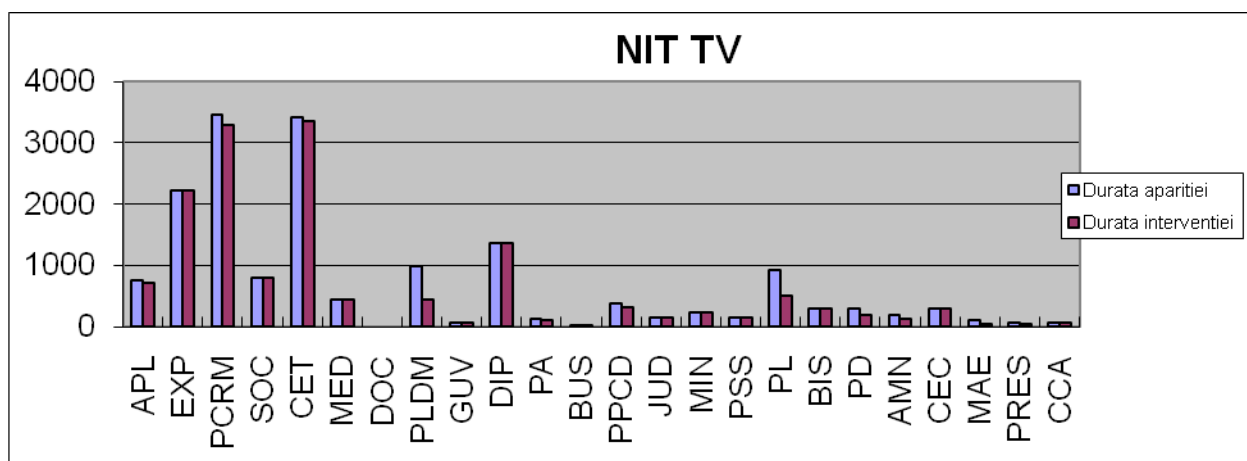
Diagrama 3.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

La postul privat cu acoperire națională NIT se remarcă reducerea frecvenței citării reprezentanților PCRM, care pe parcursul unei săptămâni au fost citați de 89 ori față de 125 de ori săptămâna trecută. Durata apariției PCRM pe ecranul tv s-a redus de aproape două ori: de la 1,77 ore (6381 sec) până la 0,95 ore (3453 sec). La partidele constituate AIE s-a făcut referire de multiple ori: PLDM - de 72 ori, cu durata apariției pe ecran de 994 sec și a intervenției de 455 sec, PDM - 24 ori (apariție 293 sec și 198 - intervenție), PL - 48 ori (932 sec apariție pe ecran și 502 sec - intervenție directă), AMN - 13 ori (193 sec apariție și 140 sec intervenție). Dintre alți concurenți electorali au fost citați ca surse în știrile relevante de la NIT - MAE; PPCD, PSS. Se menține prezența mare a cetățenilor în știri, care au fost citați ca surse de 115 ori, pe durata a

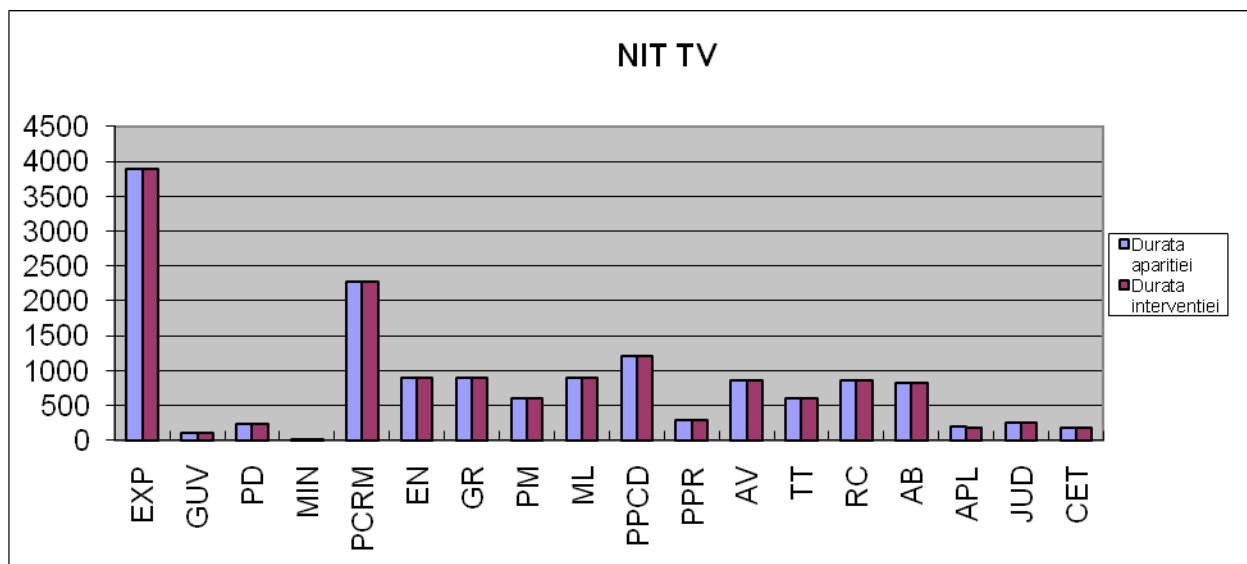
3420 sec, preponderent în materialele din campania întru susținerea liderului PCRM. (Diagrama 4).

Diagrama 4. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la NIT, sec.

În emisiunile de opinie, programe electorale speciale, Vox Populi și timpi de antenă gratuit, pe lângă concurenții electorali, ca surse au apărut și experții, dar și cetățeni de rând (vezi Diagrama 4.1).

Diagrama 4.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În cele 90 de știri relevante, Prime TV a recurs la 182 de surse de informare. Dintre candidații electorali, de cele mai dese ori în buletinele de la acest post au apărut ca surse reprezentanții PDM – 20 ori (452 sec), urmați de PL – 6 ori (166 sec). PL a beneficiat și de apariția pe ecran a

președintelui interimar – 10 ori (338 sec). AMN a apărut ca sursă de 7 ori (81 sec), iar PLDM – de 5 ori (36 sec). PCRM a fost citat de 10 ori, cu durata de 174 sec. Cetățenii au fost citați deseori în știri, la fel ca și experții. Ceilalți concurenți electorali au apărut la Prime TV ca surse de 17 ori, cu durata apariției pe ecran de 382 sec în total. În emisiunile puse pe post de Prime TV în perioada de raport, cea mai mare intervenție au avut-o reprezentanții PD (vezi *Diagramele 5 și 5.1*)

Diagrama 5. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Prime TV, sec.

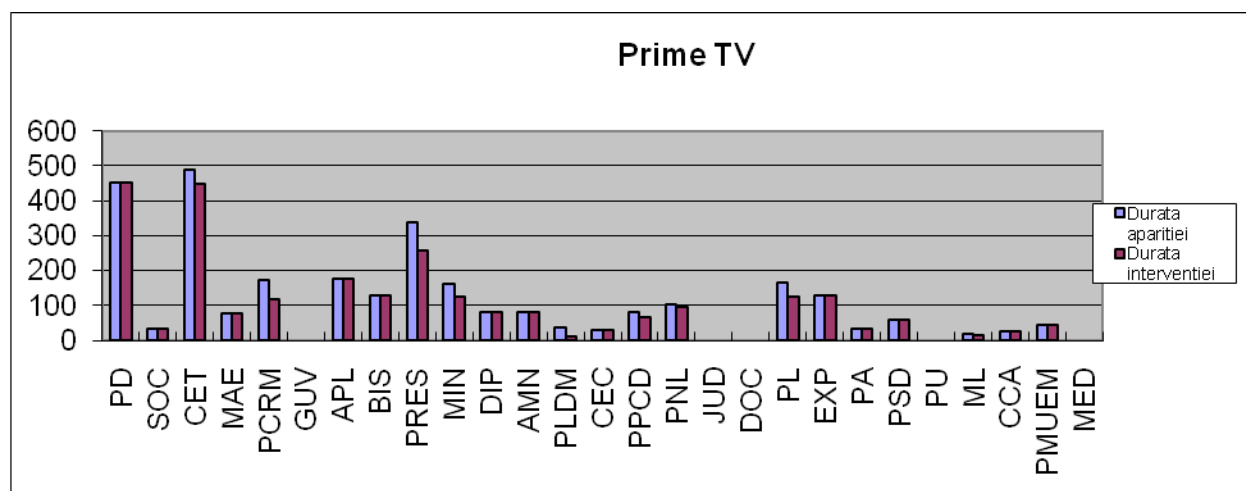
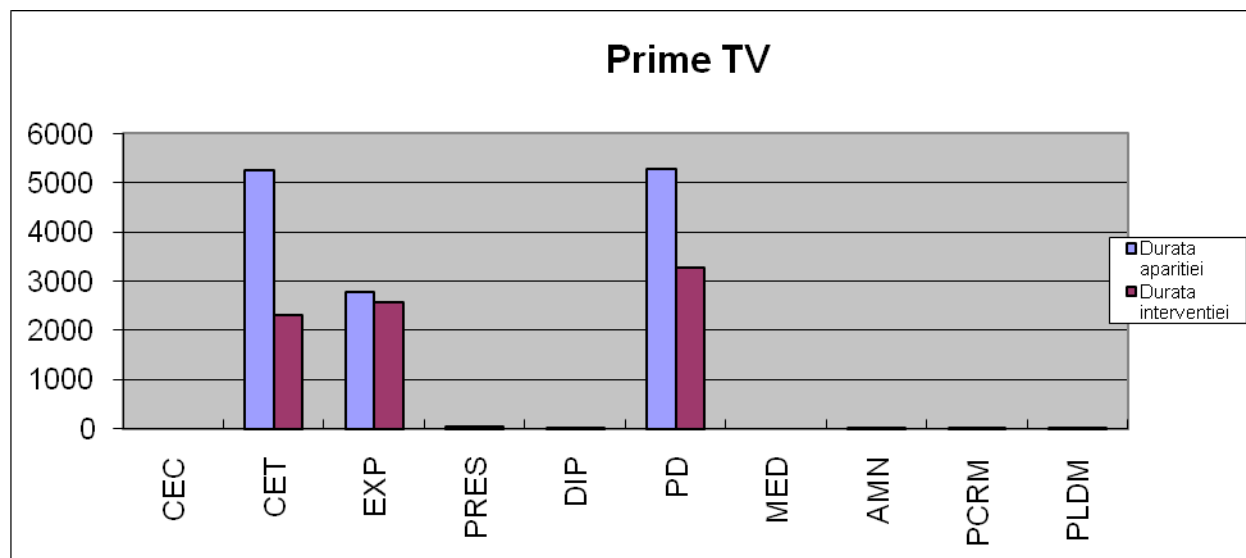

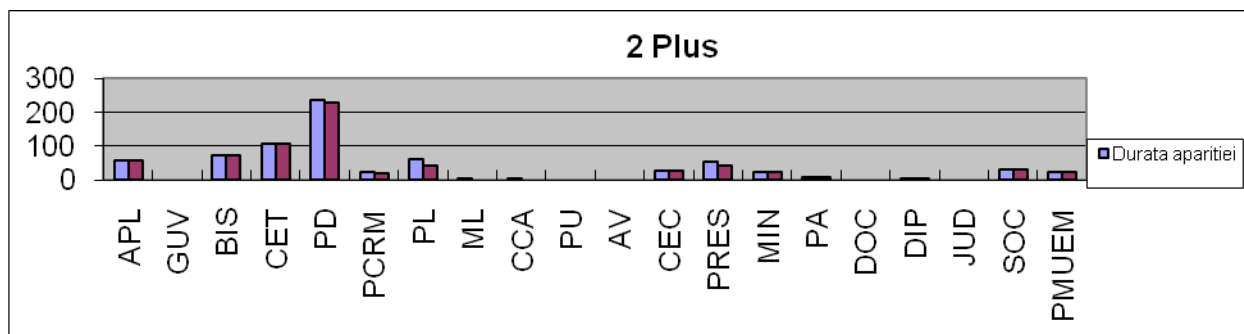
Diagrama 5.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

Ca și la Prime TV, la 2 Plus de cele mai dese ori în calitate de surse apar reprezentanții PDM – 7 ori (237 sec), urmat de PL – 2 ori (63 sec). Președintele interimar și reprezentanții Președinției au apărut ca surse de 2 ori (55 sec). PCRM a fost citat ca sursă o dată (24 sec), iar celelalte partide extraparlamentare și candidați independenți au fost citați mai mult indirect de 3 ori, cu

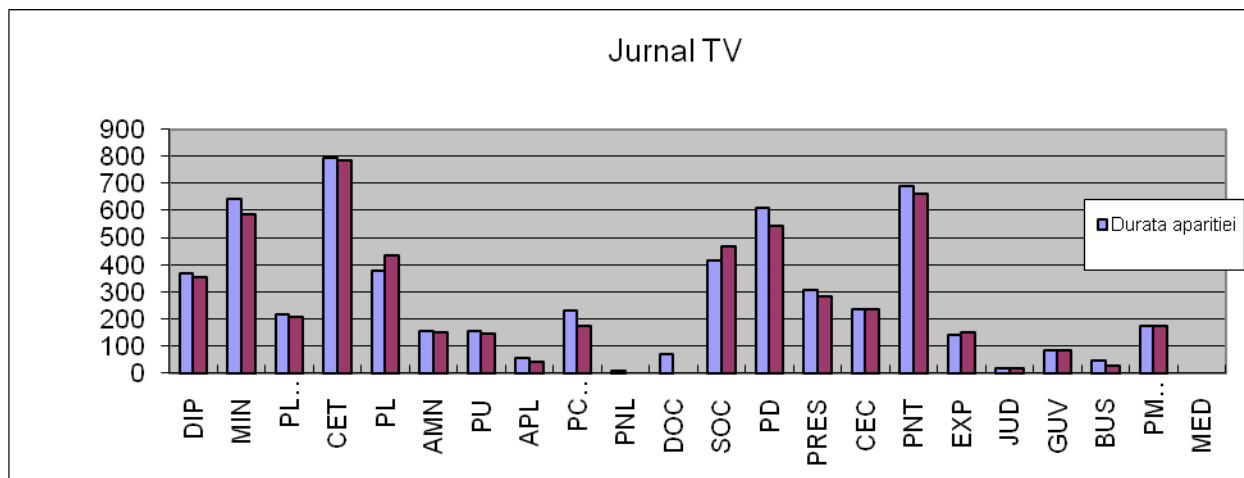
durata totală de 25 sec. 2 Plus nu a avut în perioada de raport nici o emisiune relevantă prezentei monitorizări.

Diagrama 6. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la 2 Plus, sec.

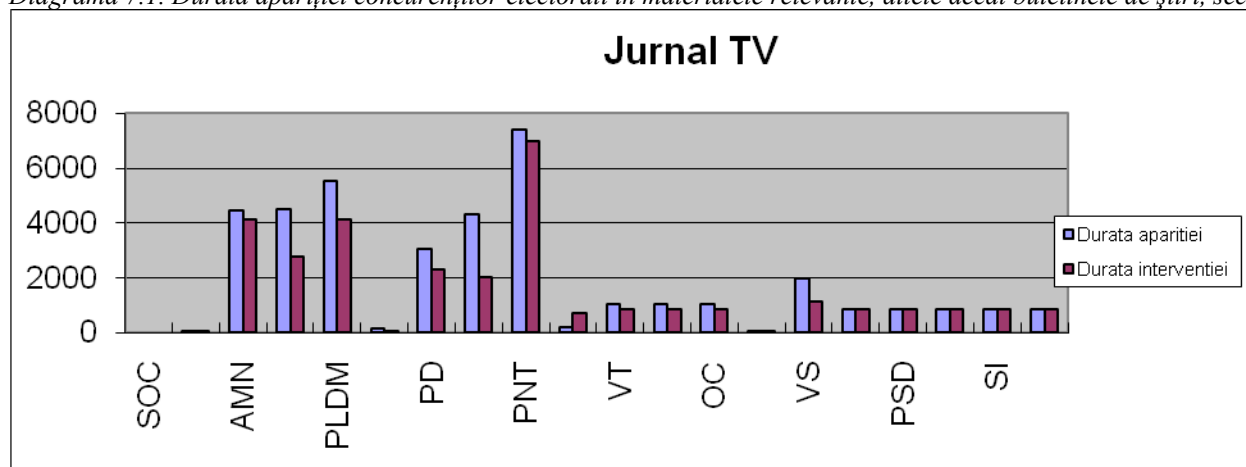
La postul de știri Jurnal TV, în știrile cu tentă electorală directă sau indirectă, dintre concurenții electorali cel mai mult au vorbit reprezentanții PNȚ, care au apărut pe ecran timp de 689 sec, fiind citați de 31 ori. Prim-ministrul și oficiali de rang înalt din Guvern care nu au degrevat din funcție, dar și Președintele interimar, au apărut pe ecran în total 948 sec, la aceștia recurgându-se în calitate de surse de 42 ori. Separat, PLDM a fost citat de 15 ori (218 sec), PL – de 13 ori (378 sec), PDM - de 41 ori (610 sec), iar AMN – de 6 ori (154 sec). Reprezentanții PCRM au fost citați ca surse de 15 ori, cu durata totală de 228 sec. Postul respectiv a oferit deseori cuvânt cetățenilor, dar și membrilor CEC.

Diagrama 7. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la Jurnal TV, sec.

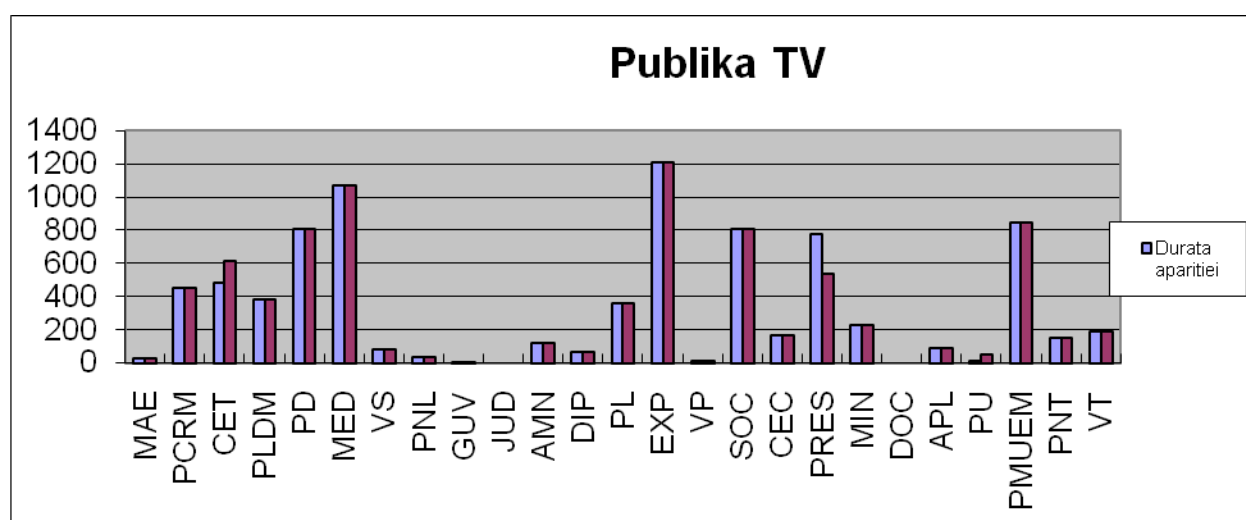
În materialele, altele decât știri, de la Jurnal TV, cel mai mult spațiu a fost alocat experților străini și locali. Dintre concurenții electorali, cel mai des au apărut ca surse reprezentanții PNȚ – 16700 sec (4,6 ore), care au participat la 4 emisiuni – „Chestiunea Zilei”, „Votează Moldova”, „Ediție specială” și Dezbateri electorale.

Diagrama 7.1. Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

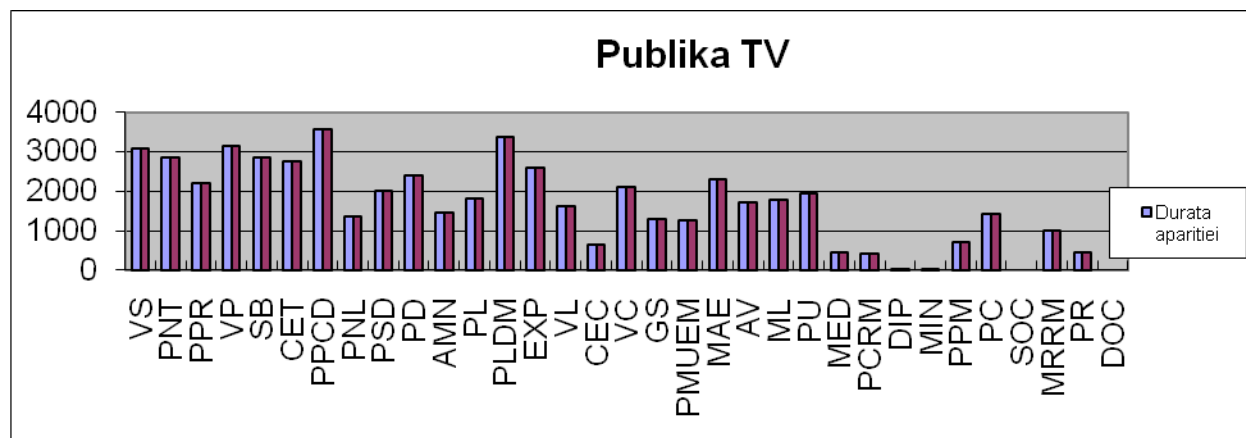
În perioada de raport, de cele mai dese ori Publika TV a oferit acces în știrile sale experților străini și locali, care au fost citați de 62 ori (1207 sec). Dintre concurenții electorali, mai des au fost citați ca surse de știri reprezentanții partidelor de guvernământ și ai principalului partid de opoziție. Separat, partidele din cadrul AIE au apărut în calitate de surse după cum urmează: PL – de 18 ori (361 sec), AMN – de 6 ori (117 sec), PDM – de 41 ori (806 sec) și PLDM – de 31 ori (386 sec). PCRM a fost citat în total de 21 de ori, reprezentanții partidului apărând pe ecranul tv timp de 452 sec. A crescut considerabil frecvența citării ca surse a celorlalți concurenți electorali - de 50 ori (1364 sec). O mare parte din spațiu a revenit PMUEM, în contextul accidentului în care a nimerit liderul partidului Vladimir Țurcan – 18 ori (848 sec).

Diagrama 8. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Publika 1, sec.

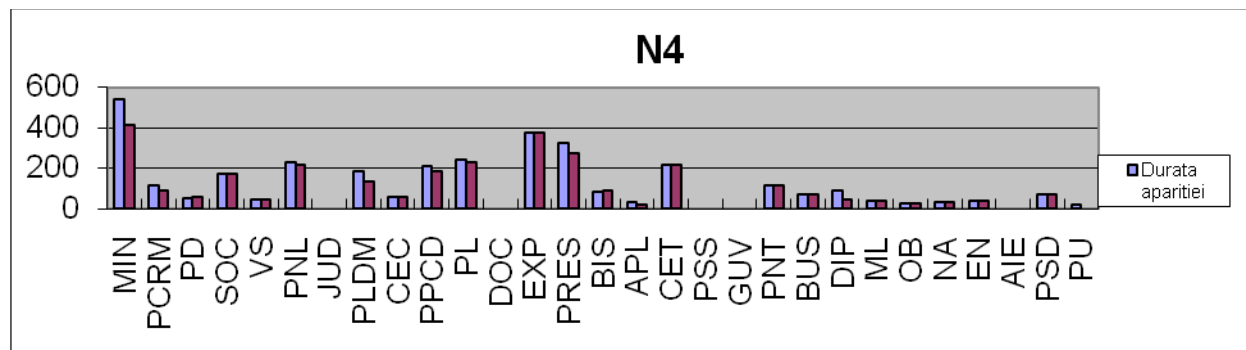
În emisiunile de opinie și programele electorale speciale difuzate de Publika TV au participat diverși concurenți electorali, atât reprezentanți ai partidelor parlamentare, cât și ai partidelor extraparlamentare și deputați independenți.

Diagrama 8.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

La postul tv cu acoperire regională N4, primii în topul surselor citate în știrile cu conotație electorală sunt Prim-ministrul și alți miniștri care au rămas în funcție în campania electorală – citați de 24 ori pe parcursul a 541 sec, și reprezentanții Președinției, citați de 9 ori (326 sec). PLDM, separat, apare ca sursă de știri în 9 cazuri (195 sec), PL – citat de 7 ori (244 sec), PD – de 2 ori (54 sec). Reprezentanții PCRM au fost citați de 9 ori (117 sec). În știrile relevante apar ca surse și alți concurenți electorali. N4 nu a avut în perioada de raport nicio emisiune sau alte materiale de opinie.

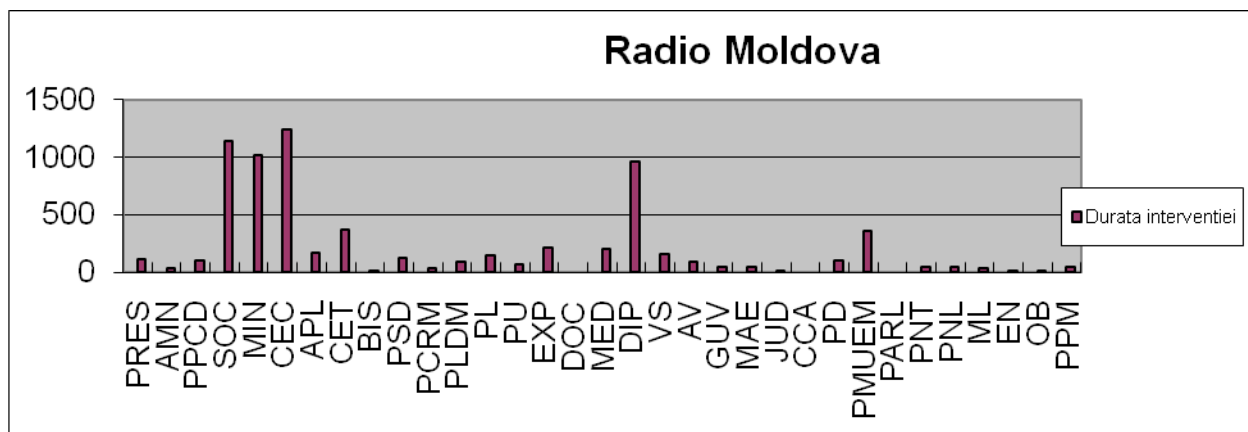
Diagrama 9. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la N4, sec.

În știrile cu impact electoral direct sau indirect, postul public Radio Moldova a utilizat 227 de surse, dând preferință reprezentanților CEC, care au intervenit de 39 de ori pe parcursul a 1243 sec, dar și societății civile – 17 ori (1145 sec). La Prim-ministrul și alți miniștri care activează în guvern s-a apelat de 38 de ori, cu o durată a intervenției de 1024 sec în total. Președintele interimar apare în știri de 4 ori (118 sec). Dintre partidele aflate la guvernare, în perioada de raport ca surse de știri au apărut reprezentanții PL, PLDM, PDM și AMN (155 sec, 92 sec, 105

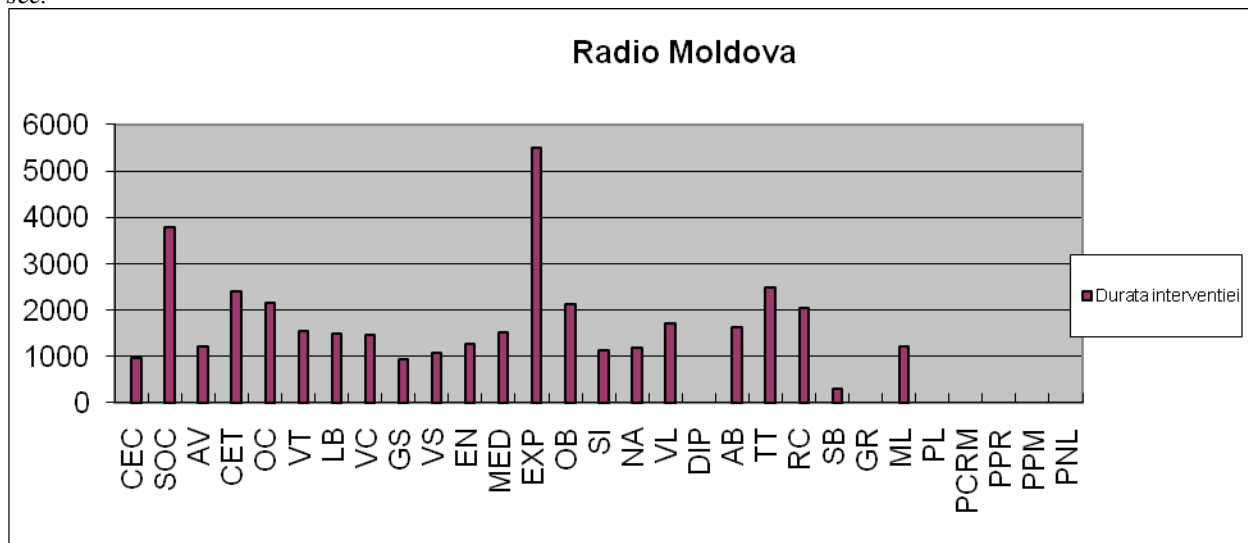
sec și, respectiv, 42 sec). Reprezentanții partidului de opoziție PCRM au fost citați în total de 2 ori (44 sec).

Diagrama 10. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, sec.

În materialele, altele decât știrile, cei mai vizibili au fost reprezentanții societății civile și experții. Datorită timpilor de antenă grațuiți oferii de Radio Moldova, mai mulți concurenți au avut posibilitatea să-și prezinte platformele electorale.

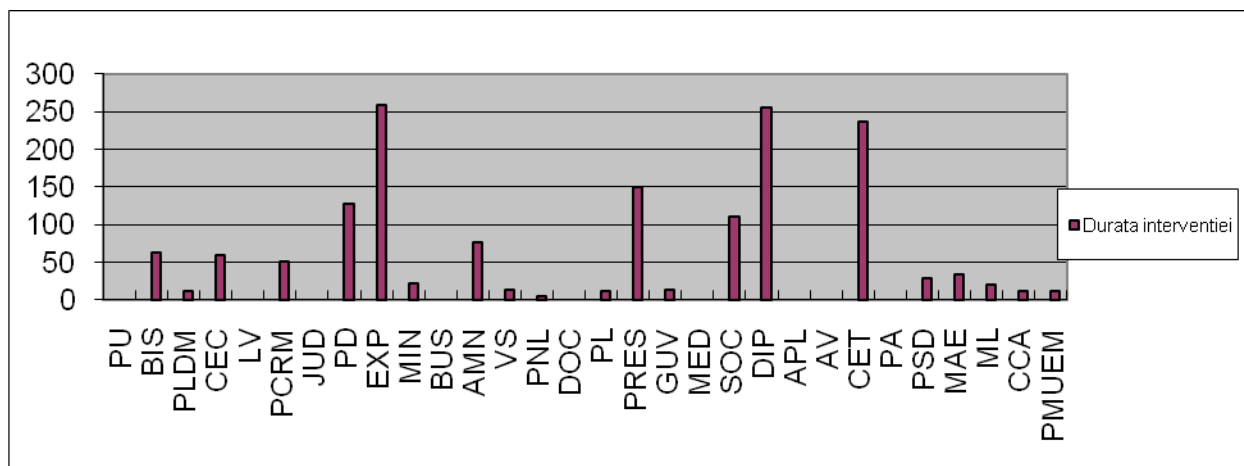
Diagrama 10.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În programele sale de știri, postul privat de radio Prime FM a citat de cele mai dese ori experți străini și locali, reprezentanții societății civile și ai diplomației străine. Postul a oferit acces tuturor partidelor-membre ale AIE: PD a fost citat de 8 ori, cu durata intervenției de 127 sec, PLDM – de 4 ori (11 sec), PL – 3 ori (11 sec). AMN a fost citat de 7 ori (77 sec). Pe de altă parte, PCRM a fost citat în 10 materiale, acestui concurent fiindu-i alocate 50 sec în total, iar

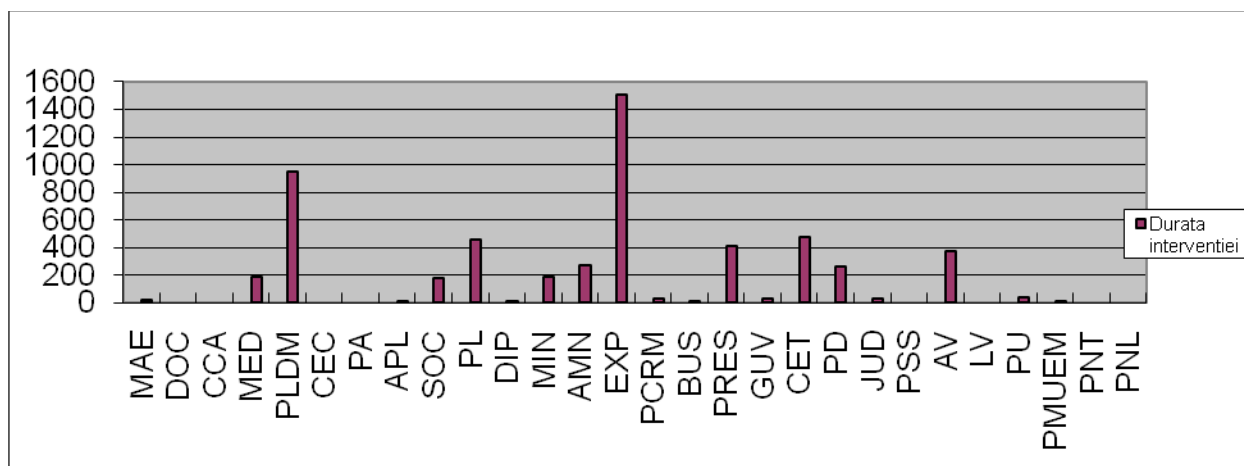
partidele extraparlamentare – de 30 ori, mai mult indirect, durata totală a intervenției fiind de 112 sec.

Diagrama 11. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Prime FM, sec.

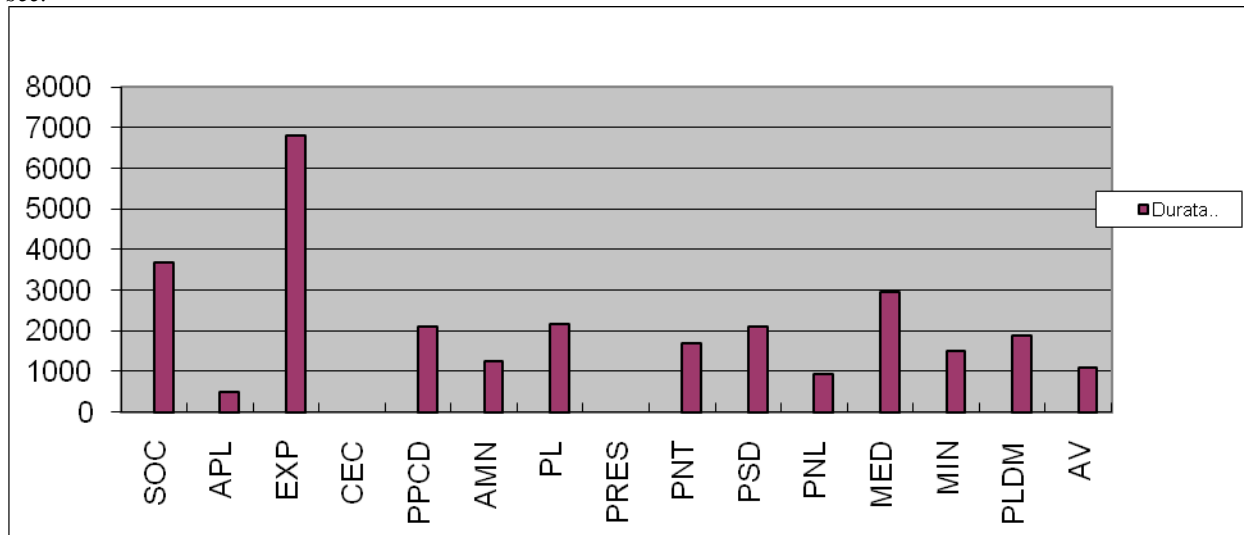
În perioada de raport, știrile puse pe post de Vocea Basarabiei au citat de cele mai multe ori reprezentanții societății civile, care au intervenit în total de 29 ori pe parcursul a 1506 sec. Urmează PLDM cu 949 sec, reprezentanții acestui concurent electoral fiind citați de 32 ori. PL intervine de 17 ori (461 sec), iar Președintele interimar și reprezentanții Președinției - 416 sec, aceștia fiind citați de 17 ori. AMN și PD au fost citați direct sau indirect de 16 ori (275 sec) și de 15 ori (267 sec), respectiv. Pe de altă parte, PCRM a fost citat direct sau indirect de 10 ori (33 sec). La celelalte partide extraparlamentare și candidați independenți s-a făcut trimitere în buletinele de știri de la Vocea Basarabiei de 40 de ori, aceștia intervenind direct timp de 451 sec.

Diagrama 12. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, sec.

Pe lângă știri, Vocea Basarabiei a avut și materiale de opinie, emisiuni, interviuri, dezbateri în care concurenții electorali au avut posibilitatea să intervină direct, alături de experți și cetățeni. Primii în topul surselor sunt experții, urmați de societatea civilă.

Diagrama 12.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

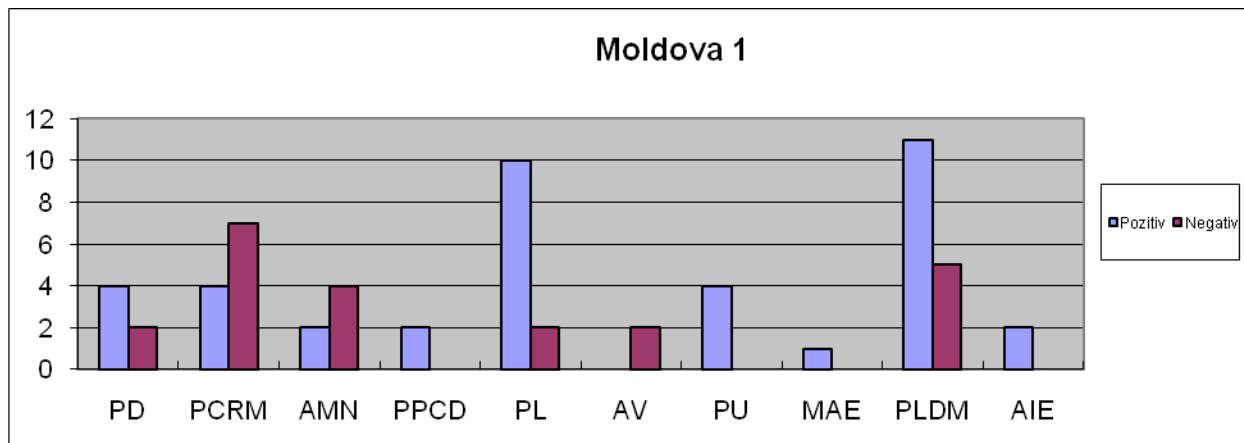
4.3 Concurenții electorali favorizați sau defavorizați, direct sau indirect - Frecvența

4.3.1 TV

Moldova 1

În săptămâna 15-21 noiembrie 2010, la Moldova 1 de cele mai multe ori în context pozitiv a apărut concurentul electoral PLDM – 11 ori, fiind vorba de știri privind *darea în exploatare a 180 de case în Cotul Morii și Nemțeni, cu participarea premierului Filat, procurarea de către stat a mai multor case pentru sinistrați și înmânarea actelor de proprietate de către Vlad Filat, știrea despre disponibilitatea Italiei de a semna acordul privind migrația, astfel încât moldovenii din Italia să beneficieze de protecție socială, dar și în știrile privind rezultatele sondajelor electorale potrivit cărora PLDM va intra în Parlament, alături de alte trei partide*. Ponderea știrilor favorabile PLDM în numărul total de știri puse pe post de Moldova 1 a fost de 13,9%. PLDM a fost menționat de 4 ori și în context negativ (5%). PL a apărut în context pozitiv de 10 ori sau în 12,6% din știri (în materiale privind *participarea lui Mihai Ghimpu la decernarea premiilor pentru tineri, participarea Președintelui interimar la lansarea documentarului „Golgota Basarabiei”, știrea despre aripa tânără a PL care a organizat o campanie de informare a populației cu privire la data alegerilor, dar și materialele privind rezultatele sondajelor de opinie*) și de 2 ori în context negativ, sau 2,5%. AMN apare mai mult în context negativ – 4 cazuri sau în 5% din total și de 2 ori pozitiv – 2,5%. PD apare și pozitiv (4 ori) și negativ (2 ori). PCRM a apărut în context negativ de 7 ori sau în 10,1% din numărul total de știri relevante prezentei monitorizării și de 4 ori în context pozitiv. Contextul negativ a fost determinat de *știrile privind acuzațiile lansate de Mihai Ghimpu cu privire la proprietățile familiei Voronin, care ar fi fost achiziționate ilegal, indemnul lui Petru Lucinschi de a nu vota pentru PCRM, știrile privind lista publicată de Inițiativa civică pentru un Parlament curat în care PCRM are cel mai mare număr de candidați compromiși etc.*

Diagrama 13. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Moldova 1, frecvența

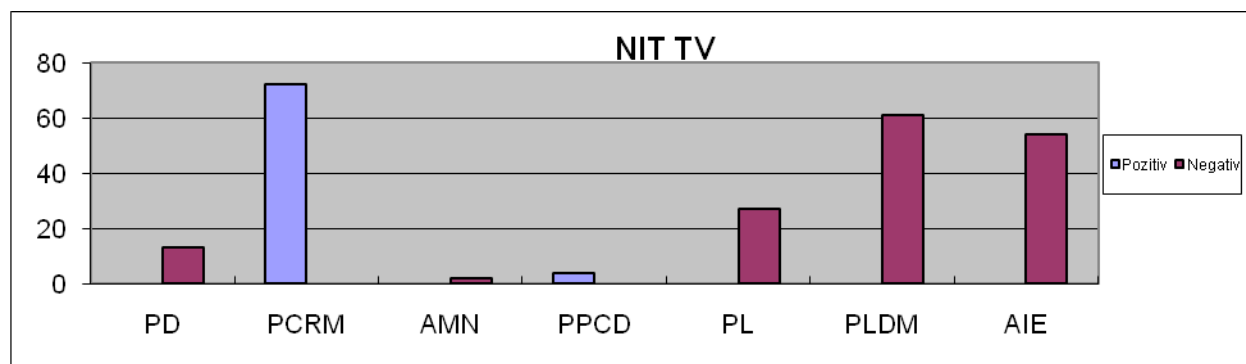
În programele, altele decât știri, de cele mai multe ori în context negativ au fost menționați PCRM și AIE: de câte 9 și 8 ori, respectiv, fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali în timpul dezbaterilor electorale.

NIT

În perioada de raport, NIT a continuat să favorizeze PCRM, care a apărut în context pozitiv în 72 de cazuri, ponderea știrilor favorabile acestui concurent electoral în numărul total de știri cu impact electoral fiind de 27,3%, în scădere față de perioada precedentă de monitorizare. Reprezentanții PCRM apar în lumină pozitivă în știri despre *declarații de susținere a PCRM, întâlnirile membrilor PCRM cu alegătorii, susținerea de către mai multe localități a proiectului PCRM de dezvoltare a orașelor, aprecierea de către experți a tezelor politicii externe propuse de Voronin, concertul organizat la Anenii Noi de PCRM, pe ecran apărând și sloganul „Moldova alege victoria!”*, sondajul realizat de *ava.md* potrivit căreia PCRM ar putea deține 53-57 locuri în Parlament, rezoluții întru susținerea PCRM etc.

S-a redus de aproape două ori procentajul mențiunilor în context negativ a AIE de la 43,4% în săptămâna precedentă la 20,5% din materiale (54 ori), de cele mai dese ori fiind vorba de *critici la adresa guvernării făcute la multiplele întâlniri electorale în diferite localități din republică, subiectul „detonării digului de la Nemțeni” de către autorități și provocarea artificială a inundațiilor, posibila fraudare a alegerilor, comanda politică de a lichida NIT, „pregătirea falsificării în masă a alegerilor” etc.* Totodată, partidele-membre ale AIE au apărut în lumină negativă separat: PD – 13 ori (4,9%), PL – 27 ori (10,3%), AMN – de 2 ori (0,7%) și PLDM - 61 ori sau 20,5%.

Diagrama 14. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la NIT, frecvența

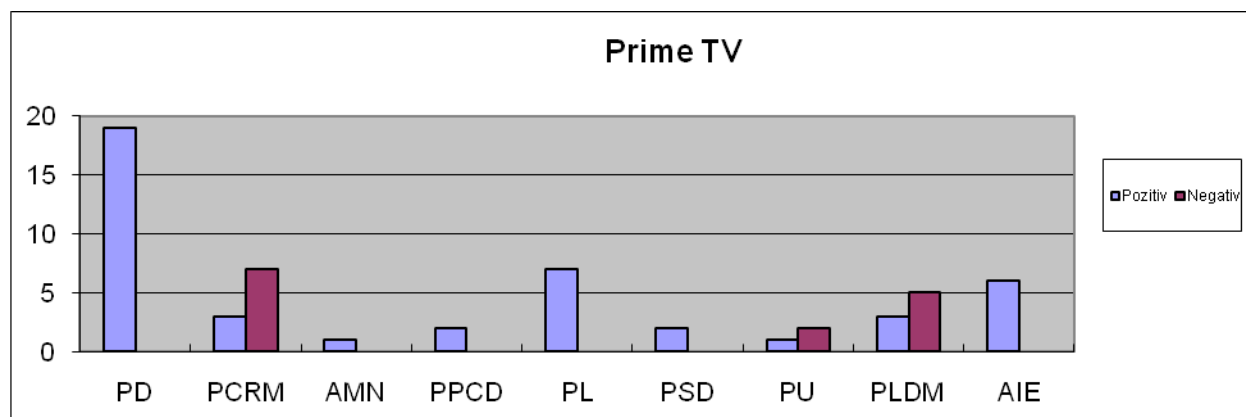

În materialele, altele decât știri, de la NIT în perioada de referință nu s-a observat vreo defavorizare masivă a vreunui concurent electoral. Doar AIE apare în lumină negativă de 7 ori (5,3% din numărul total), iar PCRM – de 5 ori (3,8%) fiind vorba de acuzațiile lansate de alți concurenți în timpul dezbaterilor electorale.

Prime TV

Concurentul electoral care apare de cele mai dese ori în context pozitiv la Prime TV este PD – 19 apariții sau 21,1% din totalul știrilor cu implicații electorale. Acestea s-au referit în principal la *troița din satul Văsieni, Ialoveni, înălțată cu suportul PDM, concertul organizat de PDM la Bălți de Ziua Studenților, includerea lui Vlad Plahotniuc pe listele PDM, Concertul din Chișinău, organizat de PDM, știrea privind mulțumirile aduse de Mitropolitul Vladimir lui Vlad Plahotniuc în contextul sfințirii bisericii din s. Grozești, copii din familii socialmente vulnerabile au vizionat „Spărgătorul de nuci”, grație Fundației Edelweiss, știrea despre participarea lui Vlad Plahotniuc, alături de trei copii de la orfelinatul Preasfințitul Iosif la emisiunea „Da sau Nu”, Plahotniuc făcând promisiuni ca le va suplimenta suma cu 200 mii lei etc.* Ponderea știrilor favorabile și defavorabile pentru PCRM a fost de 3,3% și 7,7% (3 și, respectiv, 7 apariții în context pozitiv și negativ). PLDM apare și în context pozitiv, și negativ: 3 și 5 ori (3,3 și 5,5%), PL – 7 ori pozitiv (7,7%) iar AMN o dată pozitiv – 1,1% (Diagrama 15). În emisiuni la Prime TV de cele mai dese ori în context pozitiv a apărut PD – de 4 ori – 14,2%.

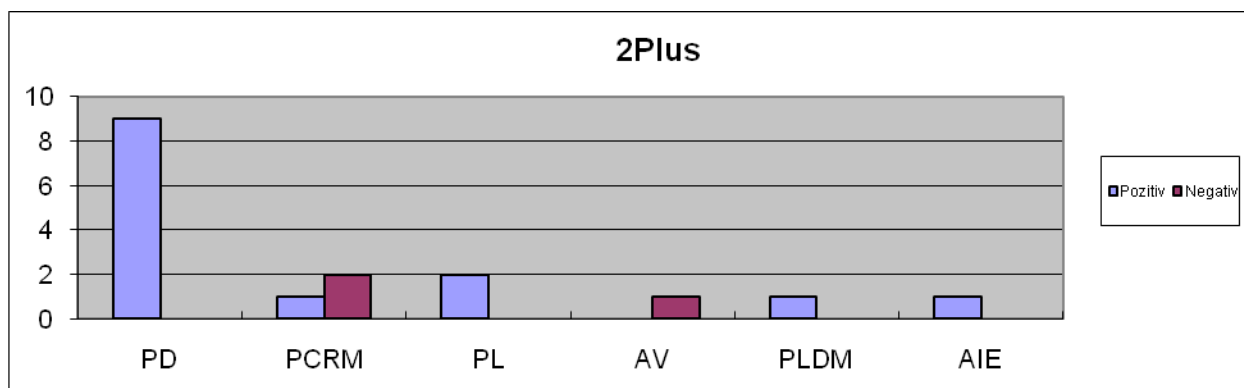
Diagrama 15. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime TV, frecvența

2 Plus

Aproximativ o treime din cele 26 de știri relevante de la 2 Plus au prezentat în context pozitiv PDM-ul, știrile repetând subiectele difuzate de Prime TV. Astfel, acest concurent electoral a fost favorizat de 9 ori (34,6%). PL apare în context pozitiv de 2 ori – 7,6%, iar PLDM – o dată (3,8%). PCRM apare în context negativ și pozitiv de câte 2 ori și o dată.

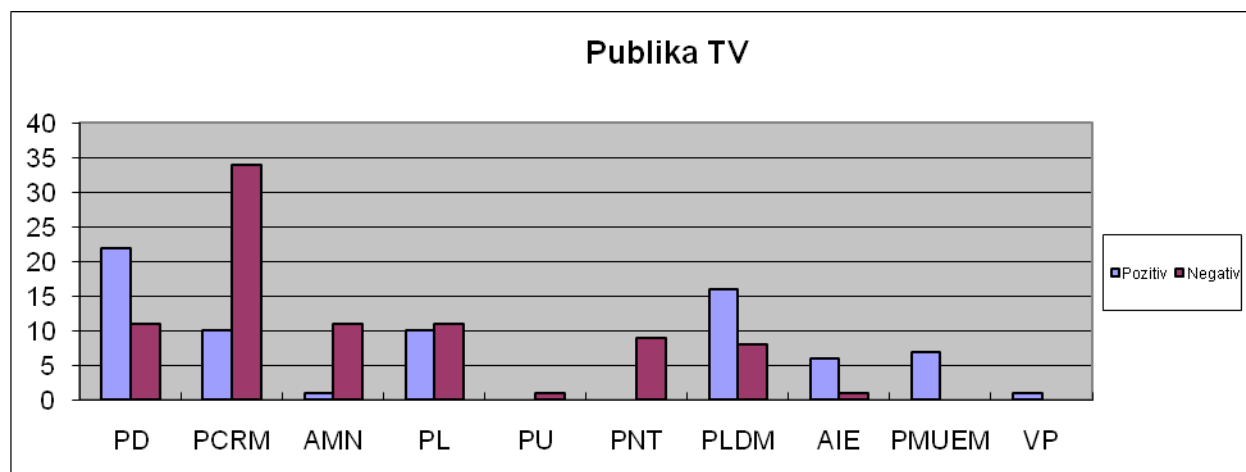
Diagrama 16. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la 2 Plus, frecvența

Publika TV

La Publika TV, contextul în care au apărut concurenții electorali în majoritatea cazurilor a fost neutru. În unele cazuri, reprezentanții partidelor concurente și candidații independenți au apărut fie în context negativ, fie pozitiv. De cele mai multe ori, în context favorabil a apărut PD - de 22 ori sau în 9,4% din știrile relevante (știri privind disponibilitatea PDM de a-l primi în rândul lor pe Vlad Plahotniuc, ședința pe care o va avea PDM pentru a definitiva lista electorală, în care urmează a fi inclus și Plahotniuc, depunerea listelor de către reprezentanții PDM la CEC, dar și într-un șir de știri privind rezultatele sondajelor de opinie care relevă că PDM va intra în Parlament. Același concurent apare în lumină negativă de 11 ori (4,7%). PLDM apare în lumină pozitivă de 16 ori sau 6,8% din știri (Vlad Filat ocupă primul loc în topul încrederii cetățenilor, potrivit rezultatelor BOP, aproape toate sondajele arată că trendul PLDM este în creștere, că PLDM va intra în Parlament etc.) și negativă – de 8 ori, ceea ce constituie 3,4% din totalul știrilor relevante. PL este protagonistul a 10 știri cu conotație pozitivă (4,3%) și 11 – cu conotație negativă (4,7%). AMN apare preponderent negativ în 11 știri, fiind vorba în principal de știrile referitoare la sondaje și faptul că AMN nu va trece în Parlament. PCRM are cele mai multe apariții în context negativ - 34 (14,6%), fiind vorba de acțiunea organizată de Mihai Gimpu pentru jurnaliști cu scopul de a le arăta proprietățile familiei Voronin, acuzațiile lui Formuzal că-l va acționa pe Voronin în judecată pentru că a numit poporul găgăuz idiot, embargoul de la Publika pentru că Voronin a recurs în direct la limbaj indecent etc., dar apare și în lumină pozitivă de 10 ori (4,3%), în principal în știrile privind rezultatele sondajului de opinie, în care se spune că PCRM va trece în Parlament. Ceilalți concurenți au apărut și în lumină pozitivă, și negativă într-un număr mai mic de știri.

Diagrama 17. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Publika TV, frecvența

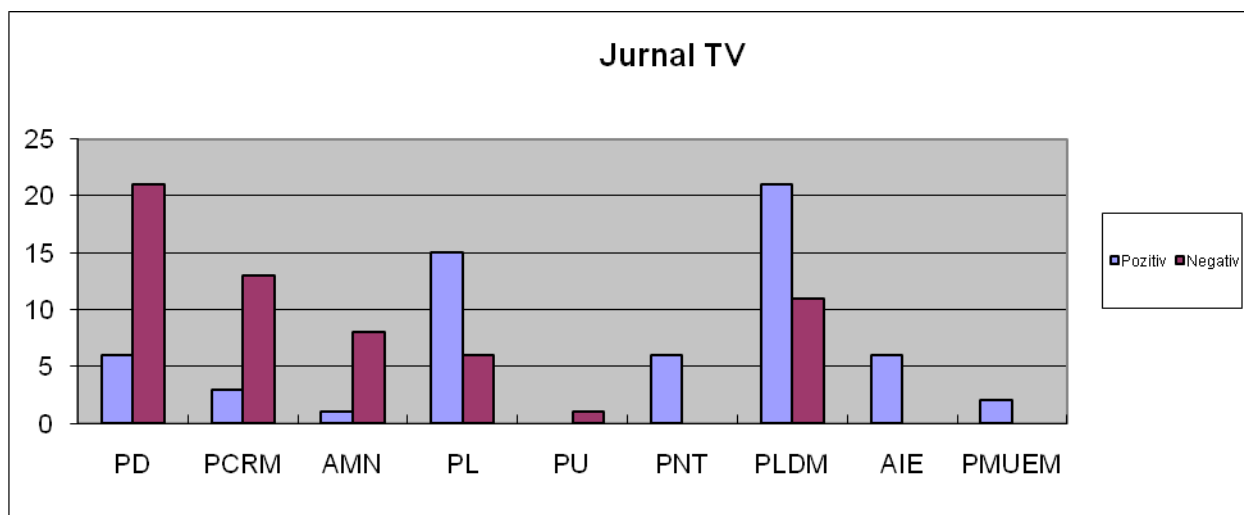

În materialele de opinie, Vox Populi, materiale de educație electorală de la Publika TV, de cele mai multe ori în lumină negativă apar PCRM și AIE – de câte 33 și, respectiv, 19 ori. Ceilalți actori electorali apar și pozitiv, și negativ, în funcție de participarea acestora la dezbateri electorale.

Jurnal TV

La Jurnal TV, de cele mai multe ori în context pozitiv apar concurenții electorali PLDM și PL - de câte 21 și 15, ceea ce constituie 13,8% și 9,8% corespunzător. Aceeași concurenți apar și în lumină negativă de câte 11 și 6 ori, respectiv (7,2% și 3,9%). Apariția PL și PLDM în lumină pozitivă este determinată nu doar de evenimentele și declarațiile electorale ale acestora, ci și de aparițiile liderilor partidelor în calitate de președinte interimar și prim-ministru în știri cu conotație electorală indirectă (de exemplu *înmânarea actelor de proprietate a caselor pentru sinistrați, cu participarea lui Filat, vizita lui Vlad Filat în Italia și întâlnirile de acolo, ziua de naștere a președintelui Ghimpu, felicitările din partea premierului cu prilejul celebrării Zilei profesionale a agricultorului etc.* PNT a apărut doar în lumină favorabilă de 6 ori (3,9%), iar PD are cele mai multe apariții în context negativ – 21 (13,8%) și 6 în context pozitiv (3,9%). PCRM a apărut de 13 ori în context negativ (*știrea despre listele Inițiative civice pentru un Parlament curat, despre prejudicierea statului în timpul construcției segmentului de cale ferată Cahul-Giurgiulești, în timpul guvernării comuniste, acuzațiile din partea găgăuzilor, acuzațiile lui Mihai Ghimpu în contextul „bogățiilor lui Voronin” etc.*) și de 3 ori pozitiv, ceea ce reprezintă 13,8% și aproximativ 2% din numărul total de știri ce cad sub incidența prezentei monitorizării (Diagrama 18). În materialele de opinie de la Jurnal TV, de cele mai dese ori în context negativ au apărut PCRM și PDM – 9 și 6 ori respectiv sau 9,4% și 6,5%, iar în context pozitiv PNT – 4 ori (4,3%).

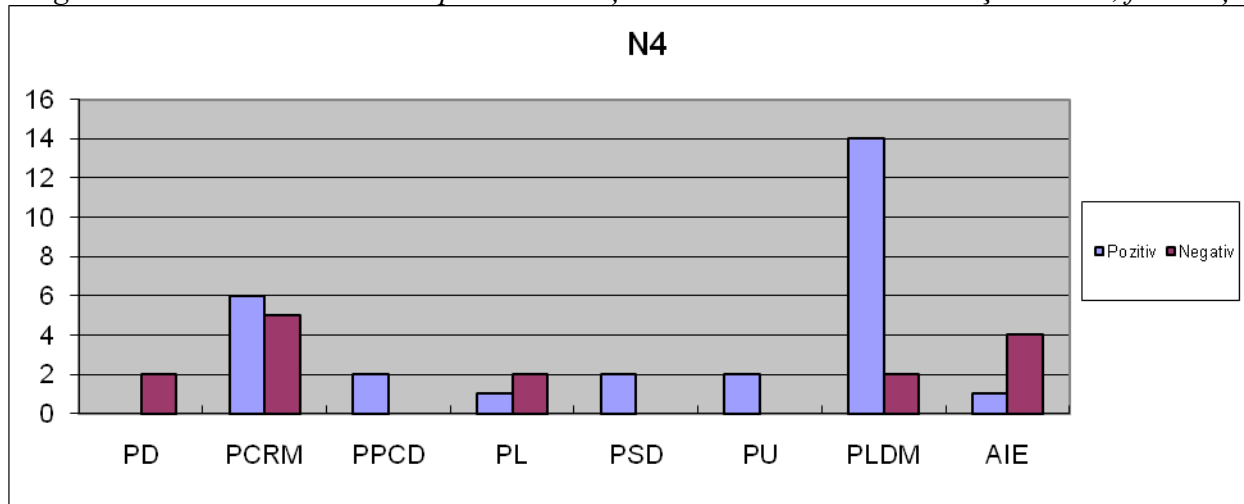
Diagrama 18. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Jurnal TV, frecvența

N4

La postul cu acoperire regională N4, în lumină pozitivă apare preponderent PLDM – 14 ori sau 17,9% din numărul total de 78 știri. Este vorba în principal de știri privind vizita lui Vlad Filat în Italia și seria de întâlniri pe care le/a avut acolo, inclusiv cu diaspora din Republica Moldova, materialele privind darea în exploatare a caselor la Nemțeni și Cotul Morii, invitația lui Vlad Filat adresată lui Vladimir Voronin de a participa la dezbateri etc. În context negativ, de cele mai multe ori apar PCRM și AIE – de câte 5 și 4 ori fiecare.

Diagrama 19. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la N4, frecvența

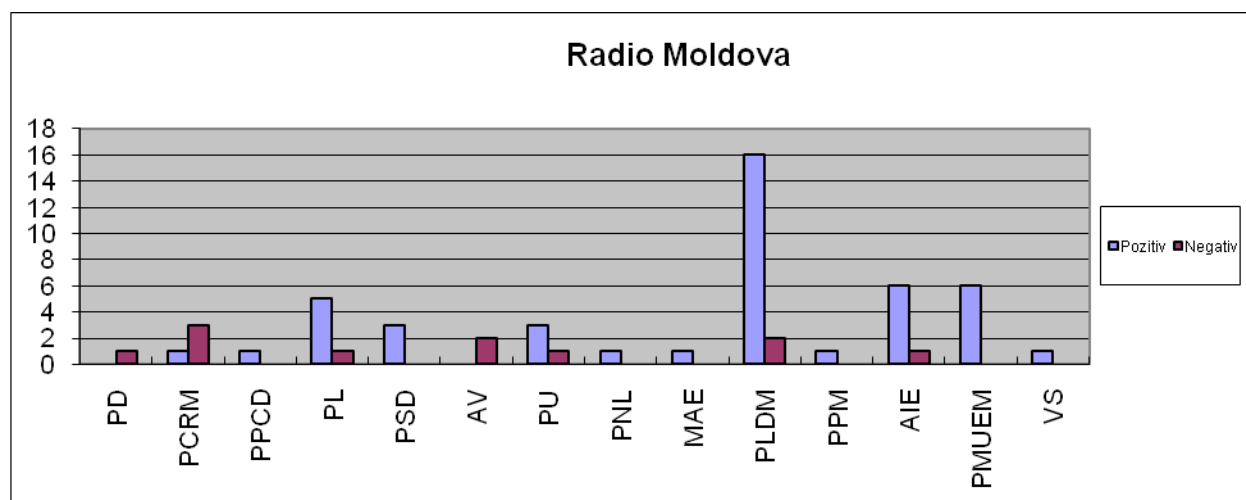

Radio Moldova

În perioada de raport, la Radio Moldova, majoritatea din cele 144 știri au prezentat subiectele în context neutru. În 45 de cazuri concurenții au apărut în context pozitiv, de cele mai multe ori în

lumină favorabilă fiind prezentați reprezentanții PLDM – de 16 ori sau în 11,1 % din numărul total de știri relevante. Este vorba de *vizita de lucru a lui Vlad Filat pe șantierele de la Obileni, Nemțeni, Cotul Morii, înmânarea cheilor caselor pentru sinistrați, vizita premierului Filat în Italia și întâlnirile pe care le-a avut acolo, acordul privind migrația, festivitatea cu prilejul Zilei profesionale a agriculturului, la care a participat și Vlad Filat etc.* În 11 cazuri a fost vorba de context negativ, 3 dintre acestea revenind PCRM-ului (Diagrama 20). În materialele, altele decât știrile, de cele mai multe ori în context defavorabil au apărut PCRM și AIE, de câte 7 și 4 ori, de obicei fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali.

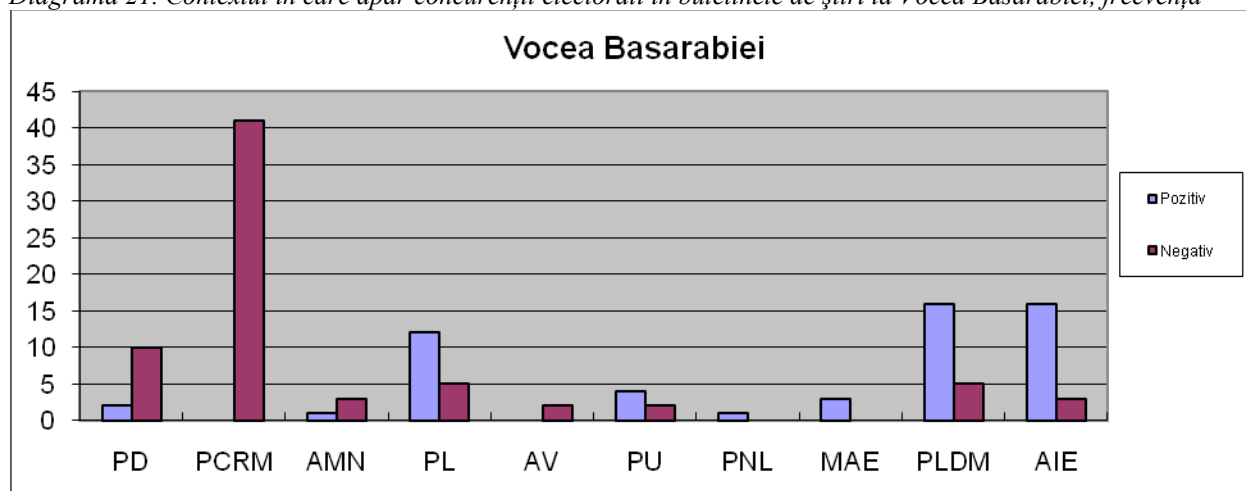
Diagrama 20. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, frecvența

Vocea Basarabiei

În buletinele de știri de la Vocea Basarabiei, de cele mai multe ori în context pozitiv au apărut AIE, PLDM și PL – câte 16, 16 și 12 ori, respectiv, sau 8,4%, 8,4% și 6,3% corespunzător. Astfel, PLDM este favorizat prin știrile *despre casele pentru sinistrați, mesajul de felicitare cu prilejul zilei studentului, întâlnirea cu premierul Italiei, îndemnul lui Petru Lucinschi de a vota pentru PLDM, sondajul CBS-Axa care arată creșterea popularității PLDM etc.* Acest concurent electoral apare și în lumină negativă de 5 ori (2,9%). Aparițiile pozitive ale PL sunt determinate de știri privind *participarea lui Mihai Ghimpu la decernarea premiilor în cadrul concursului național pentru tineri, dezvăluirile făcute cu referire la delapidările lui Voronin, dorința lui Mihai Ghimpu de a revigora AIE după alegeri, campania inițiată de tinerii liberali pentru a informa cetățenii cu privire la ziua alegerilor, omagierea lui Mihai Ghimpu cu prilejul zilei sale de naștere etc.* Și PLDM, și PL apar în context negativ de câte 5 ori - 2,6%. PCRM apare doar în context negativ de 41 ori (21,6%), în materialele despre *agresarea verbală a unui locuitor de la Comrat, embargoul instituit de postul Publika TV pentru Voronin, opiniile că PCRM va încerca să destabilizeze situația după alegeri, activiștii PCRM au bruscăt un PLDM-ist etc. acuzațiile lui Formuzal că Voronin ar fi insultat poporul găgăuz etc.* Mai multe partide extraparlamentare au fost reflectate fie pozitiv, fie negativ (Diagrama 21). În materialele de opinie de la Vocea Basarabiei, PCRM apare de 7 ori în context negativ, iar AIE de 4 ori.

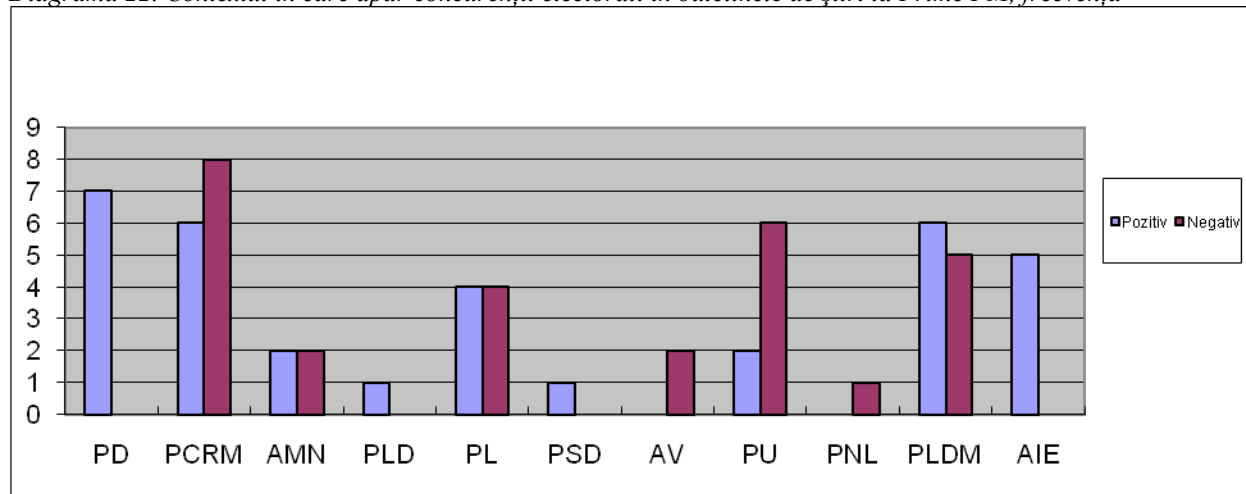
Diagrama 21. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, frecvența

Prime FM

La Prime FM, doar în context pozitiv apare PDM – 7 ori sau 5,2% din cele 103 știri relevante. Este vorba în principal de rezultatele sondajelor de opinie potrivit cărora PDM va accede în Parlament și de știrea privind concertul organizat de PDM. De câte 6 ori apar în lumină pozitivă și PCRM și PLDM, aceștia fiind totodată menționați negativ în alte 8 și 5 știri. PL apare în știri favorabile și defavorabile într-un număr egal de știri – 4 (Diagrama 22)

Diagrama 22. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime FM, frecvența

5. Presa scrisă, presa online

5.1 Implicarea în campania electorală

5.1.1 Ziare

În penultima săptămână a campaniei electorale, cele 12 ziare supuse monitorizării au publicat 337 materiale jurnalistice despre alegerile parlamentare anticipate, acest număr fiind aproximativ egal cu cel înregistrat în săptămâna precedentă. Suprafață totală de ziar, afectată materialelor tematice, a constituit 154.862 centimetri pătrați, în descreștere cu circa 8 mii cm.p. față de perioada anterioară de monitorizare.

Articolele de opinie, știrile și publicitatea electorală sunt principalele genuri de materiale prin intermediul cărora ziarele au reflectat campania pentru alegeri în săptămâna de raport. Astfel, materialele de opinie au ocupat suprafața-record de 60.833 cm.p., în creștere cu 6% față de săptămână precedentă. În același timp, suprafața ocupată de știri, dar și cea rezervată publicității electorale s-a diminuat, în medie, cu 10%, iar articolele de educație electorală au ocupat un loc neînsemnat în prioritățile editoriale ale ziarelor. În raport procentual față de suprafața totală a materialelor tematice, situația se prezintă în felul următor: 39,3% articole de opinie, 31,2% știri, 27,4% publicitate, 1,3% programe electorale speciale și 0,9% educație electorală.

Diagrama 23. Frecvența materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 15-21 noiembrie

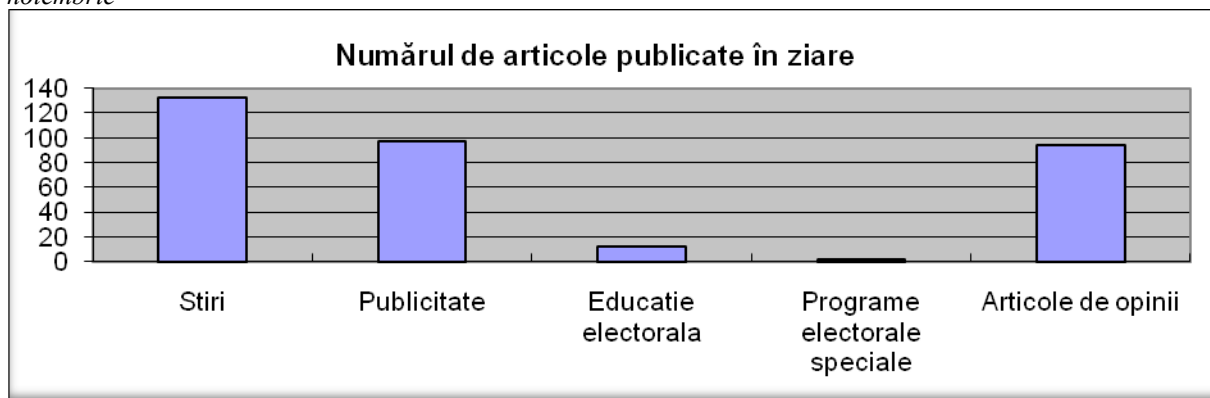
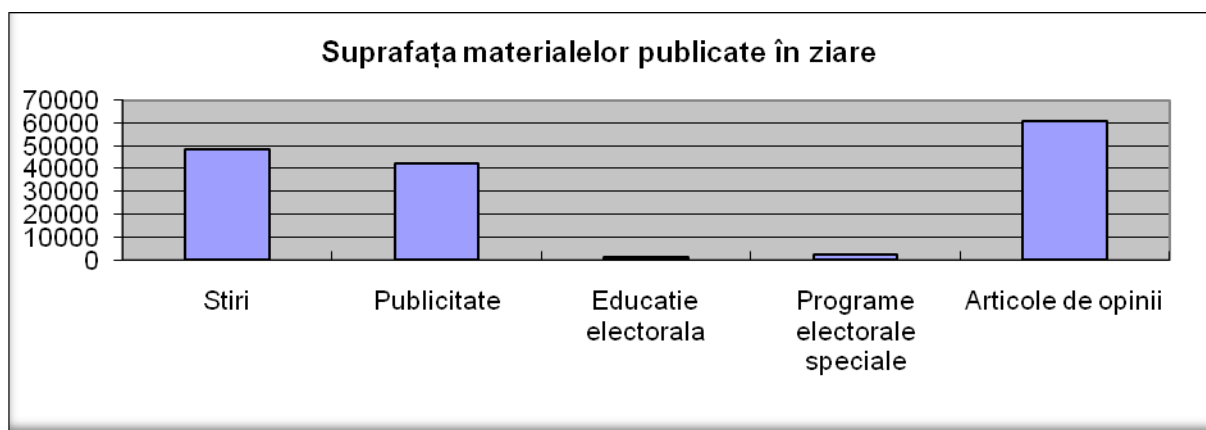

Diagrama 24. Suprafața materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 15-21 noiembrie, cm.p.

Cele mai multe materiale la tema alegerilor parlamentare anticipate (80) au fost publicate în cotidianul *Timpul de dimineață*, urmat de ziarele cu patru apariții pe săptămână *Nezavisimaia Moldova* și *Moldova Suverană* cu câte 49 și, corespunzător, 41 articole relevante, ziarul cu două ediții pe săptămână *Jurnal de Chișinău* (33) și cotidianul *Komsomolskaia pravda v Moldove* cu 38 de texte despre alegeri. În ce privește suprafața de ziar, afectată materialelor tematice, topul primelor cinci ziare arată în felul următor: *Timpul de dimineață* (27859 cm.p.), *Nezavisimaia Moldova* (22421 cm.p.), *Moldova suverană* (20650 cm.p.), *Flux* (16310 cm.p.) și *Jurnal de Chișinău* (15907 cm.p.). **Notă:** la analiza acestui indicator trebuie luate în considerare formatul, volumul și periodicitatea apariției fiecărui ziar în parte.

În șase din ziarele monitorizate (*Evenimentul Zilei*, *Flux*, *Moldova Suverană*, *Nezavisimaia Moldova*, *Timpul de dimineață*, *Cuvântul*) raportul dintre știri și articolele de opinie a fost defavorabil știrilor, ceea ce indică asupra faptului că aceste publicații preferă să le transmită cititorilor în special opinii despre concurenții electorali. Săptămânalul editat de Adunarea Populară a UTA Gagauz Yeri *Vesti Gagauzii* se pare că boicotează informațional alegerile parlamentare anticipate și nu publică câteva săptămâni la rând nicio știre despre alegerile la nivel național, ci doar reclama concurenților electorali.

Volumul total de publicitate electorală marcată corespunzător s-a micșorat față de perioada precedentă de monitorizare, totuși ocupă în continuare o parte importantă a spațiului în ziare. În săptămâna 15-21 noiembrie, *Timpul de dimineață* și *Komsomolskaia pravda v Moldove*, alături de ziarul regional *Gazeta de Sud* au publicat cea mai multă reclamă electorală. Contrar prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mass-media, adoptat de Comisia Electorală Centrală, în unele cazuri, publicitatea nu a fost însoțită de remarca că a fost achitată din fondul electoral al respectivului concurent electoral.

Diagrama 25. Frecvența materialelor relevante, publicate în ziare în perioada 15-21 noiembrie, numărul

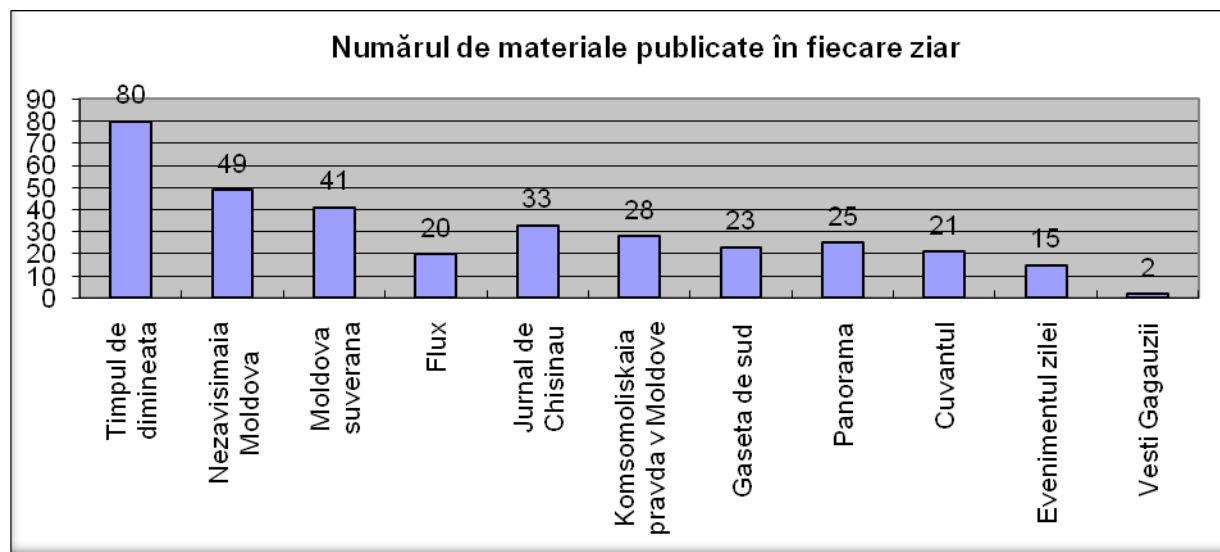
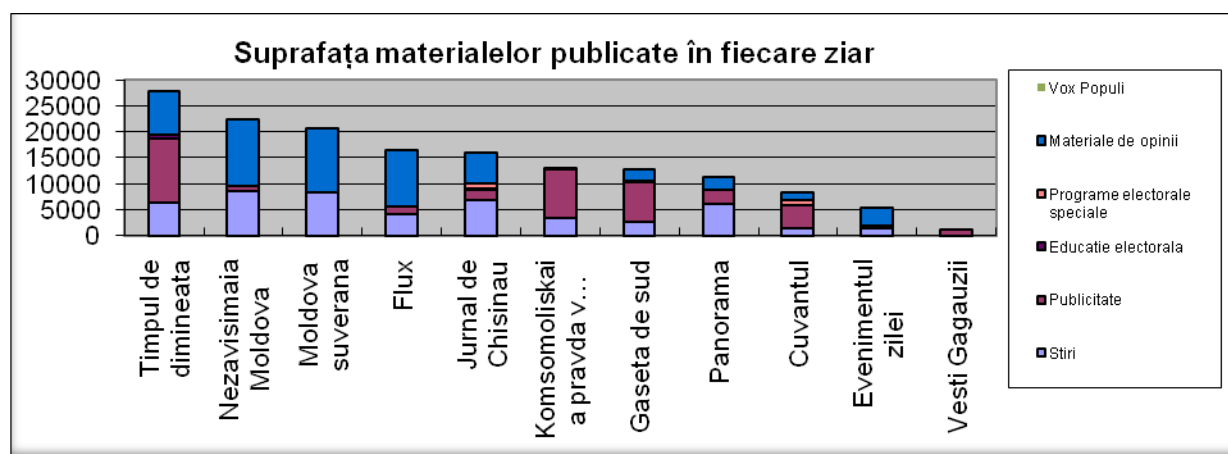

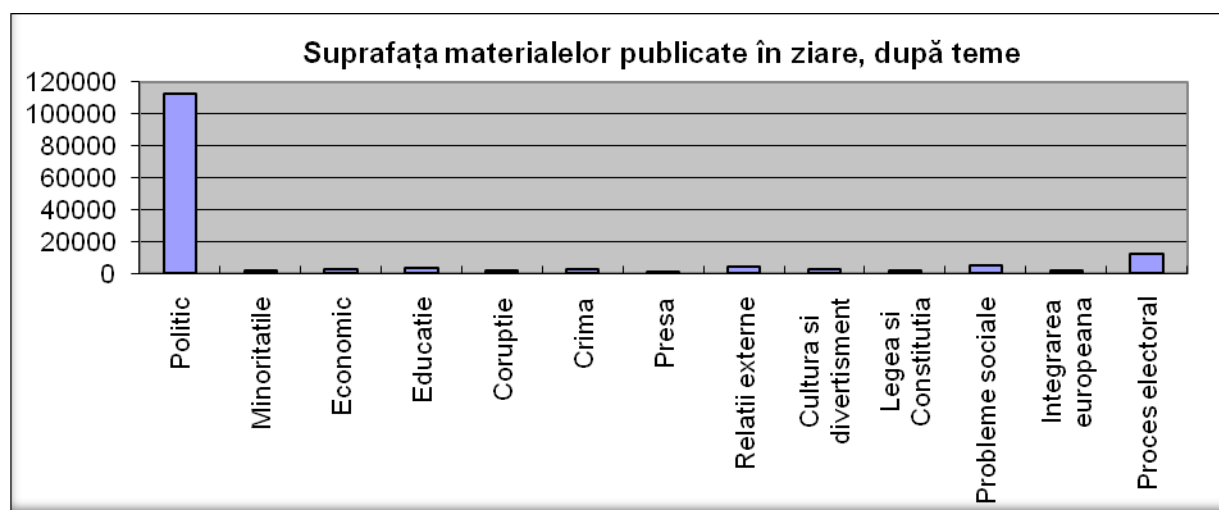
Diagrama 26. Suprafața materialelor din ziare ce vizează campania electorală în perioada 15-21 noiembrie, cm. p.

Ca și în săptămânile precedente, din punct de vedere tematic, ziarele monitorizate au dat preferință abordării generale a procesului politic (69.4% din numărul și 73% din suprafața totală), fără a analiza pozițiile și soluțiile concurenților electorali în probleme specifice cum ar fi educația, dezvoltarea economică, lupta cu corupția etc. 12,8% din numărul total al materialelor publicate în săptămâna de raport s-au referit la tema desfășurării procesului electoral, inclusiv la hotărârile CEC legate de examinarea contestațiilor depuse de concurenții electorali, însă suprafața ocupată de aceste articole a rămas mică, de doar 7,8% (circa 12000 cm.p) din totalul spațiului afectat materialelor despre alegeri. A treia temă ca și pondere editorială în contextual alegerilor anticipate au fost relațiile externe ale Republicii Moldova, inclusiv aderarea la UE și NATO, consolidarea relațiilor cu Rusia și în cadrul CSI etc. (4,7% din numărul și 3% din suprafața totală), precum și problemele de ordin social, inclusiv reforma sistemului de pensii, asistența socială ș.a. (3,5% din suprafața și 2% din numărul total al materialelor relevante).

Niciunul din ziarele monitorizate nu a publicat dezbateri electorale, desfășurate prin modalitățile și cu mijloacele specifice presei scrise.

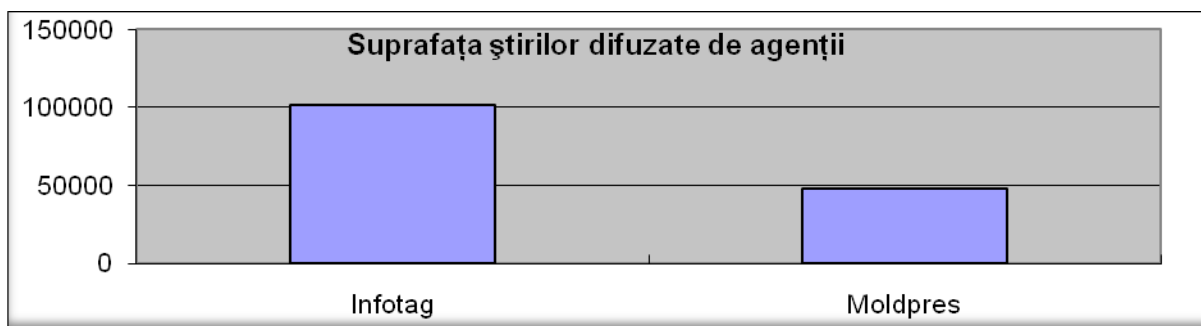
Diagrama 27. Temele abordate de ziare în perioada 15-21 noiembrie, suprafața, cm. p.

5.1.2 Agenții de presă și portaluri de știri

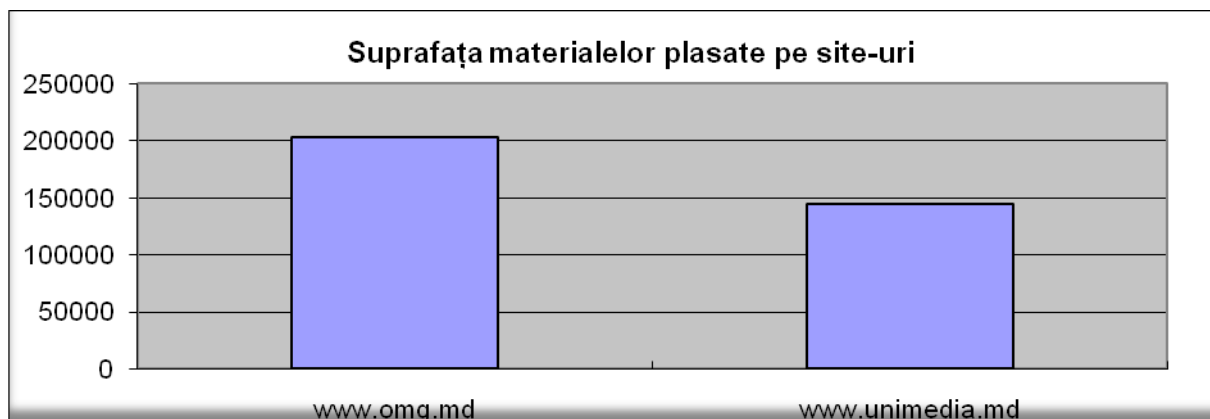
Comparativ cu săptămâna precedentă, a crescut până la 84 numărul știrilor difuzate de cele două agenții de știri monitorizate, *Moldpres* și *Infotag* (+23,5%), astfel revenindu-se la ritmul activ de reflectare a campaniei de către aceste instituții mass-media, înregistrat anterior. Știrile difuzate au avut un număr total de 149.212 semne (fără spațiu), ceea ce reprezintă o majorare cu peste 30% a suprafeței rezervate știrilor față de săptămână precedentă de monitorizare. Mai ritmic a reflectat campania electorală agenția *Infotag*, căreia i-au revenit 75% din numărul de știri difuzate și 68% din suprafața ocupată de acestea.

Diagrama 28. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de agențiile de presă în perioada 15-21 noiembrie.

A crescut spectaculos numărul de informații despre alegeri, care au putut fi accesate de utilizatorii de internet pe site-urile www.unimedia.md și www.omg.md. Astfel, în perioada 15-21 noiembrie, pe cele două site-uri au fost plasate 277 informații relevante (știri, publicitate politică, educație electorală), ceea ce reprezintă o creștere de 47,3% față de săptămâna precedentă, suprafața totală a știrilor tematice de asemenea crescând cu 28,3%, până la 347.831 mii semne. Ca și în săptămânile precedente, o parte din materialele plasate pe site-uri sunt însoțite de secvențe video pentru amplificarea efectului informațional al acestora. Pentru prima dată de la începutul monitorizării, www.unimedia.md este lider după numărul materialelor publicate (156), însă 58,4% din suprafața totală a știrilor plasate de cele două portaluri monitorizate revin site-ului www.omg.md. Portalul informațional www.unimedia.md a publicat în perioada de raport mai multe machete publicitare ale concurenților electorali (bannere aplicate), precum și câteva materiale de educație electorală a cetățenilor cu drept de vot.

Diagrama 29. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de site-uri în perioada 15-21 noiembrie

5.2 Candidații, partidele favorizate sau defavorizate, direct sau indirect, în știri și emisiunile de opinii - frecvența

5.2.1 Ziare

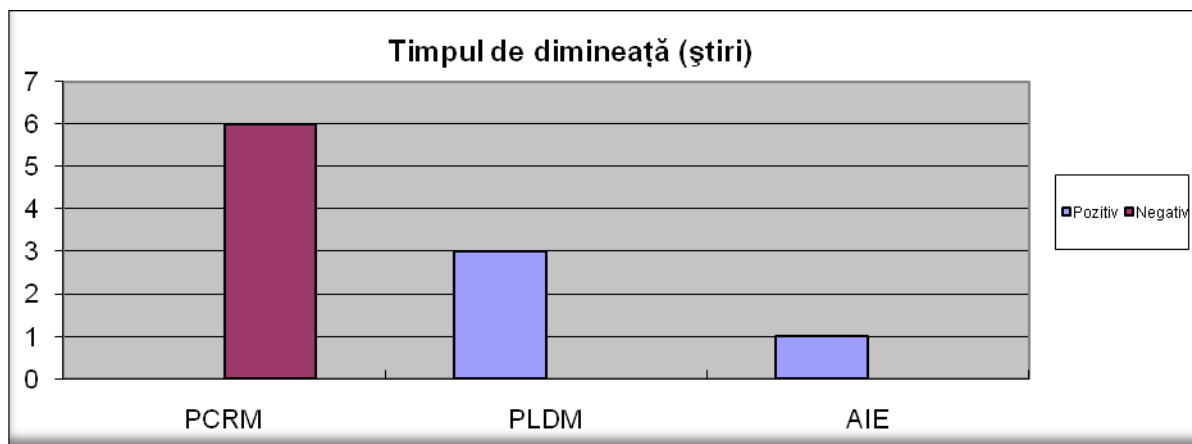
În perioada de raport, ziarul *Timpul de dimineață* a publicat mai multe știri despre campania electorală, în care concurenții electorali au fost tratați de o manieră echidistantă. În același timp, în 6 din cele 21 de știri (28,6% din total), ziarul a defavorizat PCRM, iar în felul în care au fost prezentate 3 știri (14,3%) s-a remarcat favorizarea concurentului electoral PLDM.

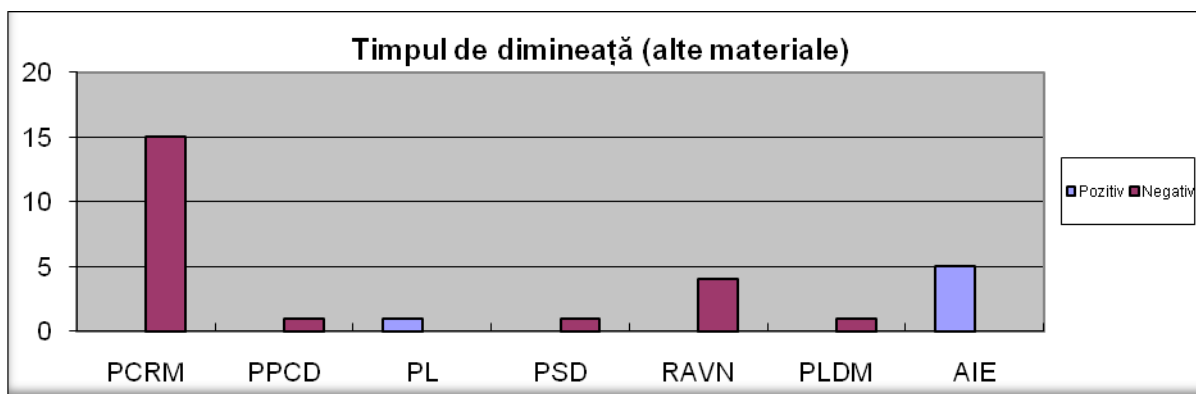
În aceeași perioadă, ziarul a publicat 23 de articole de opinie, în 15 (65%) dintre ele concurentul electoral PCRM apărând în context negativ sau fiind acuzat de criza politică, economică și socială din țară, precum și de gestionară frauduloasă a banilor publici în perioada aflării la guvernare. De asemenea, sunt publicate materiale de opinie, în care se afirmă că reîntoarcerea comuniștilor la putere este periculoasă pentru democrația moldovenească („La sfârșit de lună: Voronin, noapte bună!”, 15 noiembrie; „Secera și ciocanul: blestem și teroare”, 19 noiembrie). Un alt concurent electoral defavorizat în această săptămână de *Timpul de dimineață* a fost Mișcarea social-politică „Ravnopravie”, acuzată că promovează xenofobia și incită ura interetnică (4 cazuri, 17,4% din totalul materialelor de opinie).

Analiza în ansamblu a știrilor și articolelor de opinie, publicate în *Timpul de dimineață*, indică asupra faptului că politica editorială a ziarului este una evident anticomunistă și favorabilă partidelor de orientare democratică componente ale AIE.

În perioada de raport, în *Timpul de dimineață* au fost publicate câteva materiale de educație electorală care au prezentat modalitățile de exercitare a dreptului la vot de către cetățenii R. Moldova.

Diagramele 30 și 31. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Timpul de dimineață* în perioada 15-21 noiembrie, frecvența

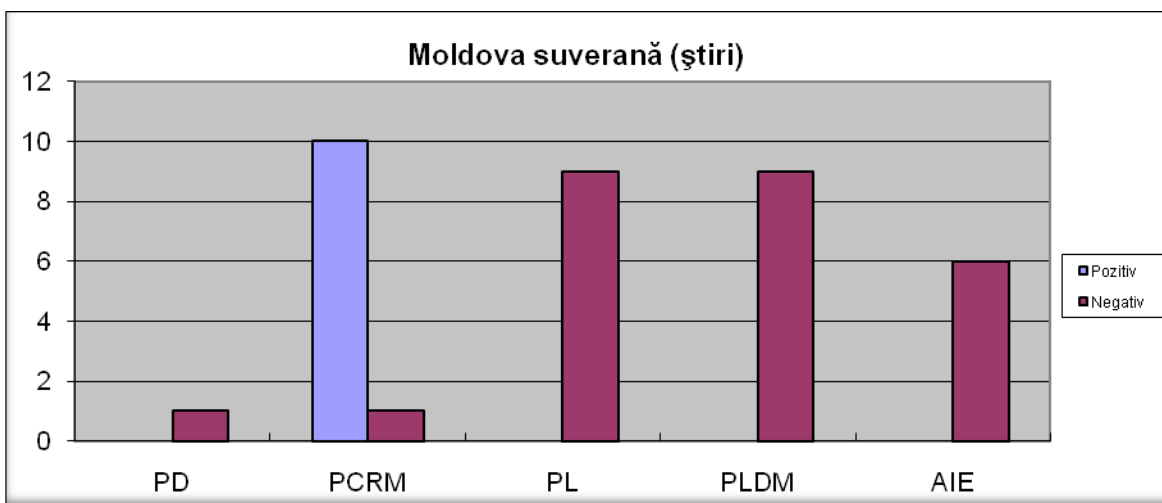

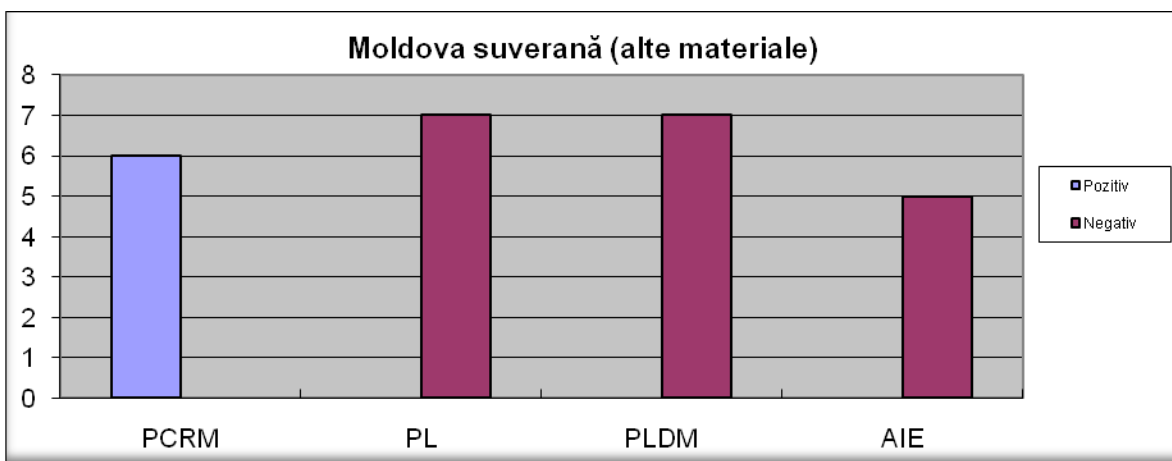

Obiectivul editorial al ziarului *Moldova Suverană* pentru campania electorală a rămas neschimbat și se rezumă la critica dură, cu un pronunțat caracter denigrator și cu elemente de limbaj insultător, la adresa AIE și a partidelor de orientare liberală din componența alianței de guvernământ. Astfel, în 9 din cele 24 de știri publicate în perioada de raport (37,5%) și în 7 din 15 articole de opinie (46,7%) concurenții electorali PLDM și PL apar în context negativ pronunțat. Ziarul publică un serial de articole care conțin atacuri la persoana rectorului UTM Ion Bostan (membru PLDM), acuzat de luare de mită, ruinarea universității, instaurarea dictaturii în instituția de învățământ etc. Liderul PLDM Vald Filat este numit „premierul contrabandist care a transformat Moldova într-un cartel mafiot”, acuzat că ar fi spion român, utilizează metode KGB-iste și pune la cale un război civil dacă vin comuniștii la putere. Limbajul utilizat în textele publicate este deosebit de vulgar și denigrator.

În contrast, concurentul electoral PCRM este unica forță politică agreată editorial de acest ziar atât în știri, cât și în articole de opinie. Astfel, PCRM apare pozitiv în 41,7% din totalul de știri și în 40% din articolele de opinie publicate de *Moldova Suverană* în această perioadă.

Diagramele 32 și 33. Concurenții favorizați sau defavorizați în Moldova Suverană în perioada 15-21 noiembrie - frecvența

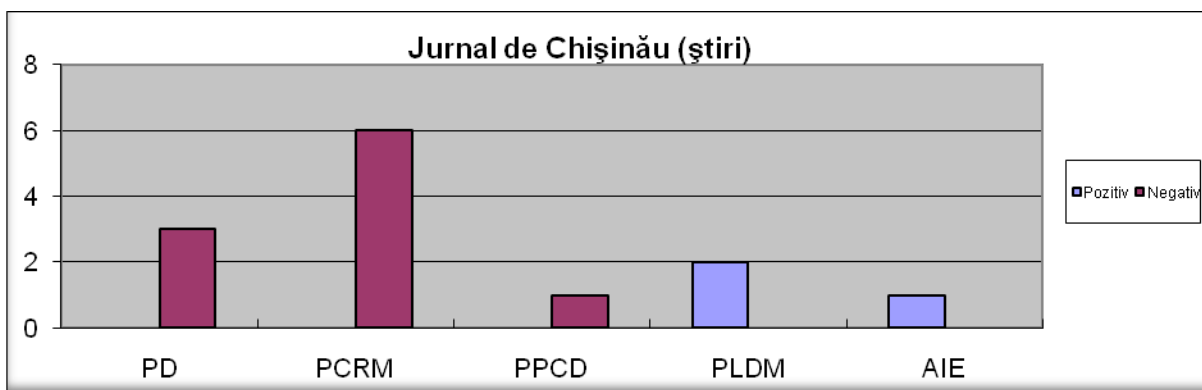

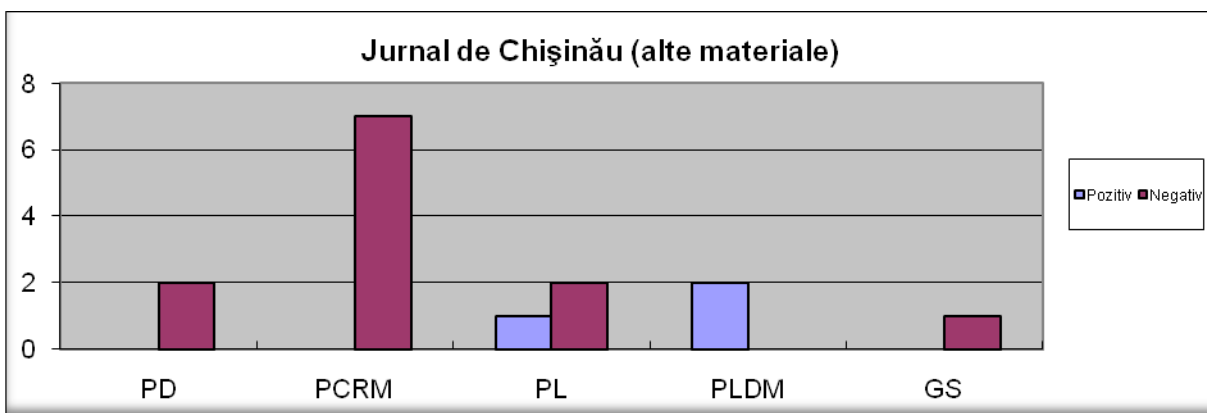
Concurenții electorali PCR și PDM sunt defavorizați de ziarul *Jurnal de Chișinău* atât în știri, cât și în materialele de opinie, publicate în această săptămână. Astfel, în 6 știri (50% din totalul știrilor publicate) și 7 articole de opinie (46,7% din total), PCR a apărut în context negativ. Comuniștilor le sunt aduse acuzații de utilizare neconformă destinației a milioanelei de lei pentru ajutorarea victimelor inundațiilor din 2008, în contrast, fiind laudate eforturile actualei guvernări în cazul inundațiilor din anul curent. La fel, sunt aduse exemple de corupție și delapidări de fonduri, admise de foști demnitari și funcționari comuniști. PDM este criticat pentru poziția sa în chestiunea semnării tratatului de frontieră moldo-român, se fac supoziții defavorabile respectivului concurent electoral legate de includerea în lista de candidați PDM a controversatului om de afaceri Vlad Plahotniuc etc.

Partidul care a apărut mai des în lumină pozitivă a fost PLDM.

Jurnal de Chișinău inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, editat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Suplimentul include mai multe știri și alte materiale de educație electorală.

Diagramele 34 și 35. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Jurnal de Chișinău* în perioada 15-21 noiembrie - frecvența

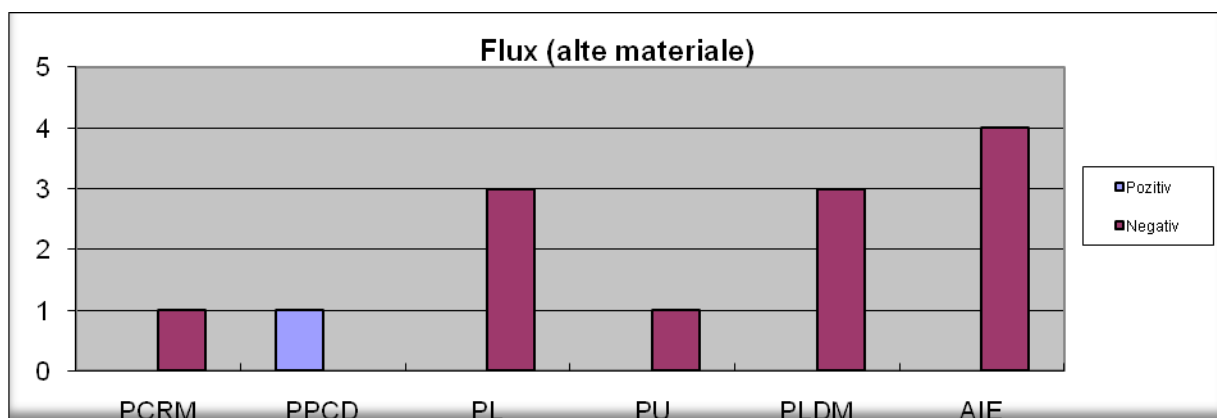
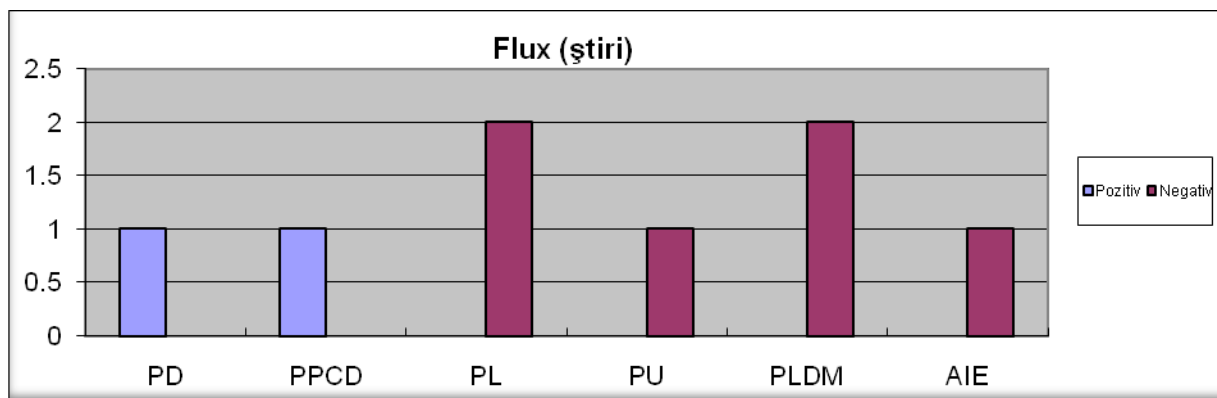

În 2 din cele 7 știri (28,5%) și în 3 din cele 11 materiale de opinie (27,3%), publicate în săptămânalul *Flux* în săptămâna de raport, AIE, concurenții electorali PLDM și PL au fost defavorizați. Ziarul sugerează că actuala alianță de guvernământ ar fi dirijată din umbră de fostul președinte Petru Lucinschi („Filat+Lupu+Ghimpu+Urechean=Lucinschi”, 19 noiembrie), că premierul Filat ar fi implicat în contrabanda cu țigări etc. Câteva materiale sunt preluate de *Flux* de pe site-ul procomunist www.omg.md.

PPCD apare de 2 ori în context pozitiv în știri și materiale de opinie, iar PD – o dată în știri.

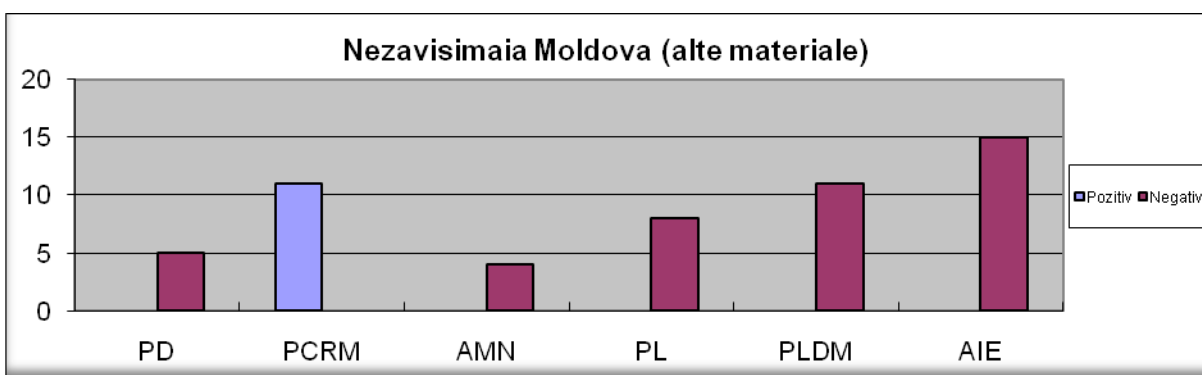
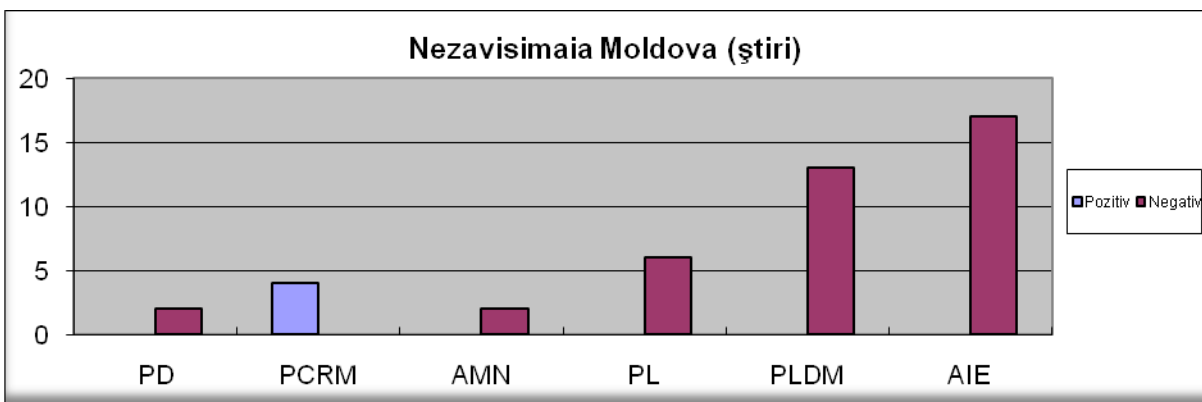
Diagramele 36 și 37. Concurenții favorizați sau defavorizați în Flux în perioada 15-21 noiembrie - frecvența

Majoritatea absolută a textelor publicate în ziarul *Nezavisimaia Moldova* în săptămâna de raport, urmăresc critica dură și discreditarea actualei guvernări AIE în general și a PLDM și PL, în special. Astfel, AIE apare în context negativ în toate cele 17 știri care au vizat-o (63% din totalul de 27 de știri) și în toate cele 15 articole de opinie (71,4% din totalul de 21). Concurantul electoral PLDM este defavorizat în 48,1% din știri și 52,4% din materialele de opinie; PL – în 22,2% din știri și în 38% din articolele de opinie. Tendința de defavorizare se răsfrânge și asupra concurenților electorali PDM și AMN.

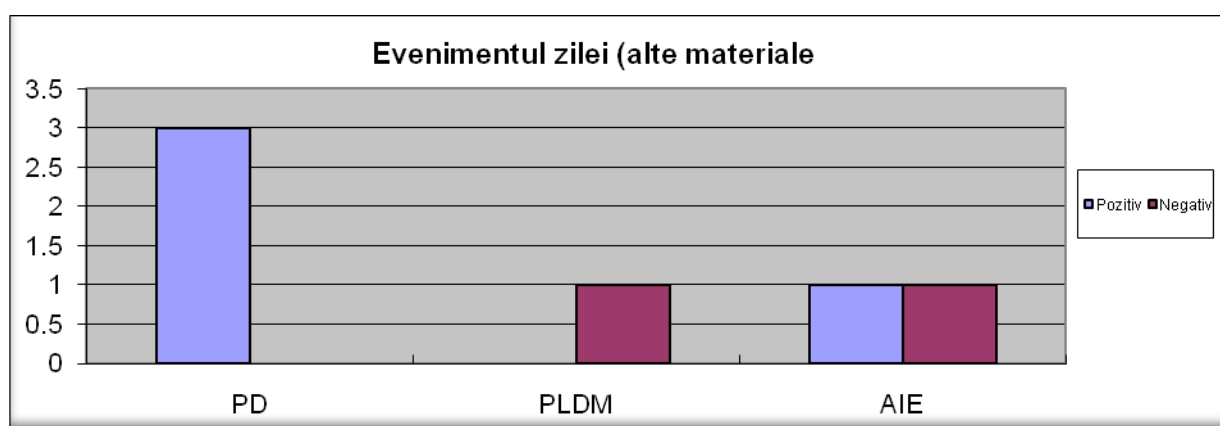
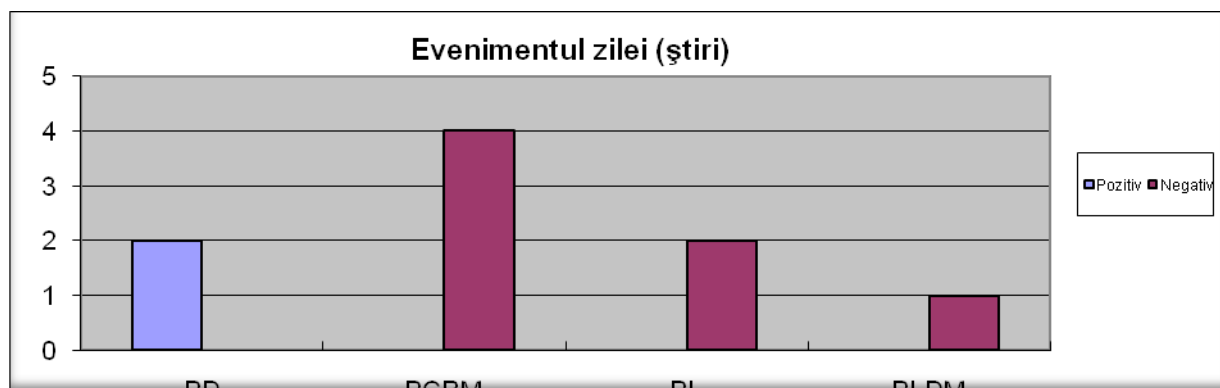
Concurantul electoral PCRM este, din contra, promovat și laudat în toate textele care îl vizează. (4 știri și 11 materiale de opinie).

Diagramele 38 și 39. Concurenții favorizați sau defavorizați în Nezavisimaia Moldova în perioada 15-21 noiembrie

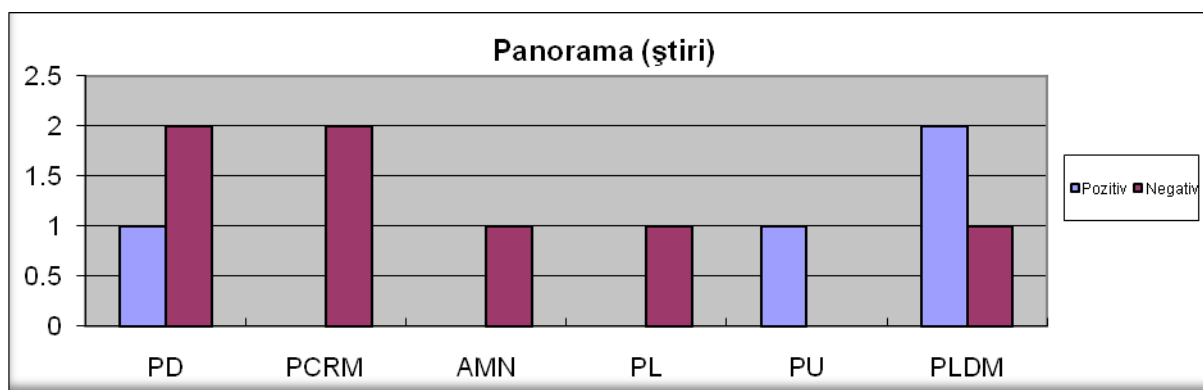
Evenimentul Zilei a publicat în săptămâna de raport atât știri neutre, cât și știri care au prezentat concurenții electorali în lumină pozitivă sau negativă. Analiza acestora indică asupra tendinței de favorizare a concurentului electoral PDM.

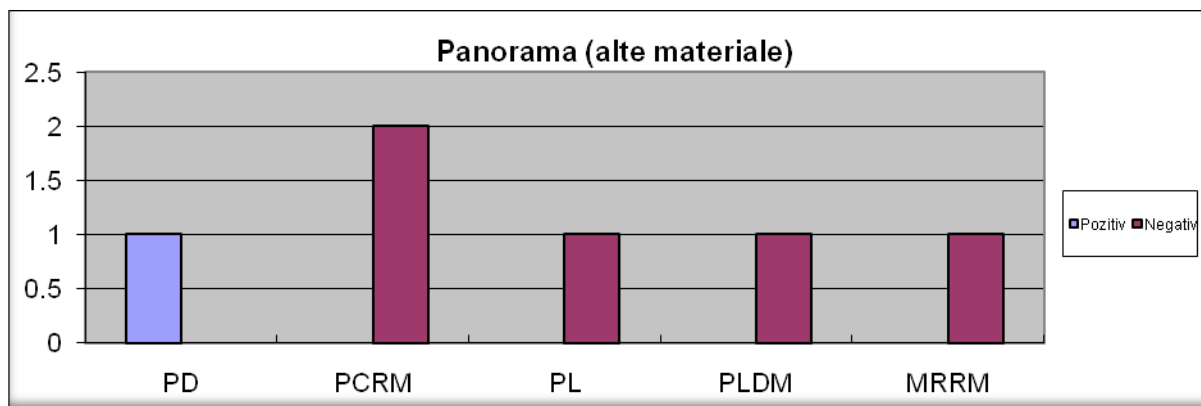
Diagramele 40 și 41. Concurenții favorizați sau defavorizați în Evenimentul Zilei în perioada 15-21 noiembrie – frecvența

În perioada de raport, ziarul *Panorama* a dezavantajat editorial PCRM și nu a manifestat tendințe clare de favorizare a vreunui concurent electoral.

Diagramele 42 și 43. Concurenții favorizați sau defavorizați în Panorama în perioada 15-21 noiembrie – frecvența

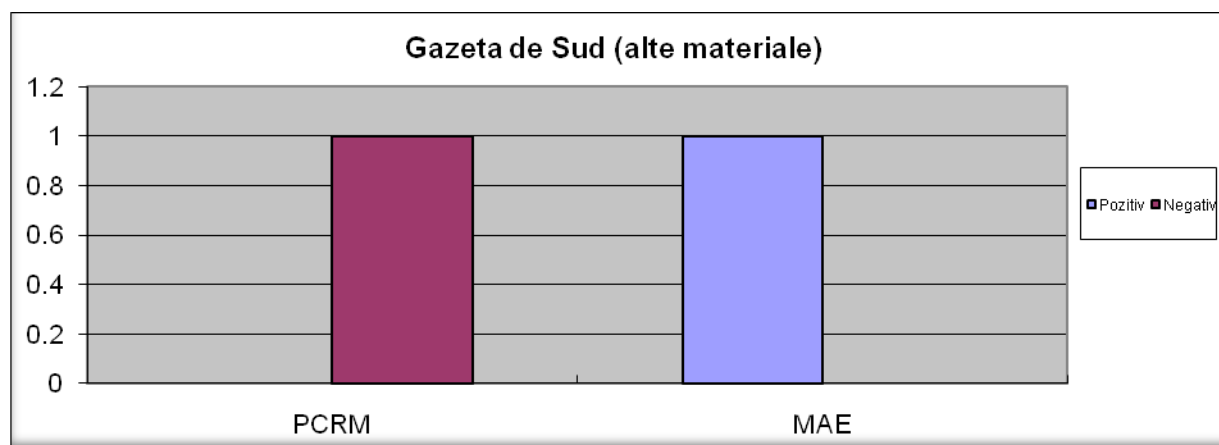
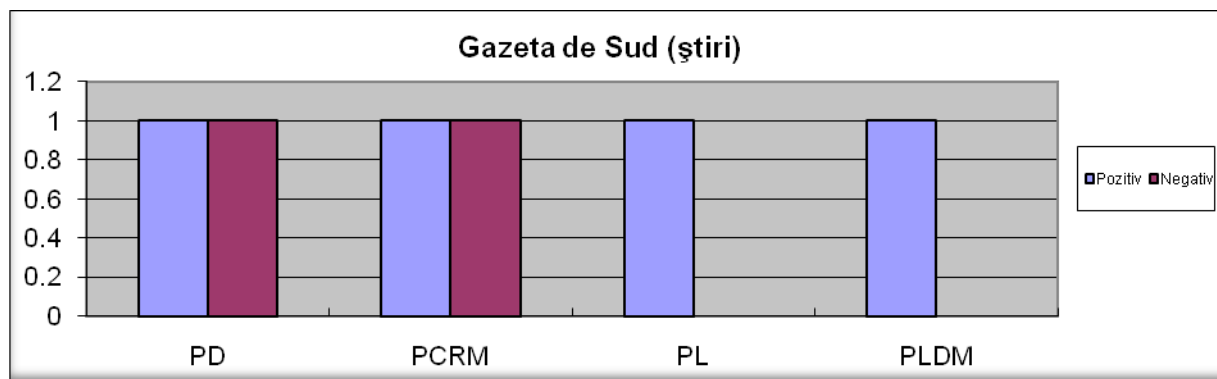

Analiza materialelor publicate în săptămânalul de la Cimișlia *Gazeta de Sud* duce la concluzia că ziarul prezintă în lumină negativă concurentul electoral PCRM, fără a fi remarcată o tendință clară de favorizare a vreunui concurent în alegerile parlamentare anticipate.

Gazeta de Sud inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Suplimentul include mai multe știri și alte materiale de educație electorală.

Diagrama 44 și 45. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Gazeta de Sud* în perioada 15-21 noiembrie - frecvența

Komsomolskaia pravda v Moldova a publicat în săptămâna de raport câteva știri relativ neutre, multă publicitate electorală și două materiale de educație electorală despre posibilitatea de a vota cu buletinele de identitate/pașapoartele cu termen de valabilitate expirat.

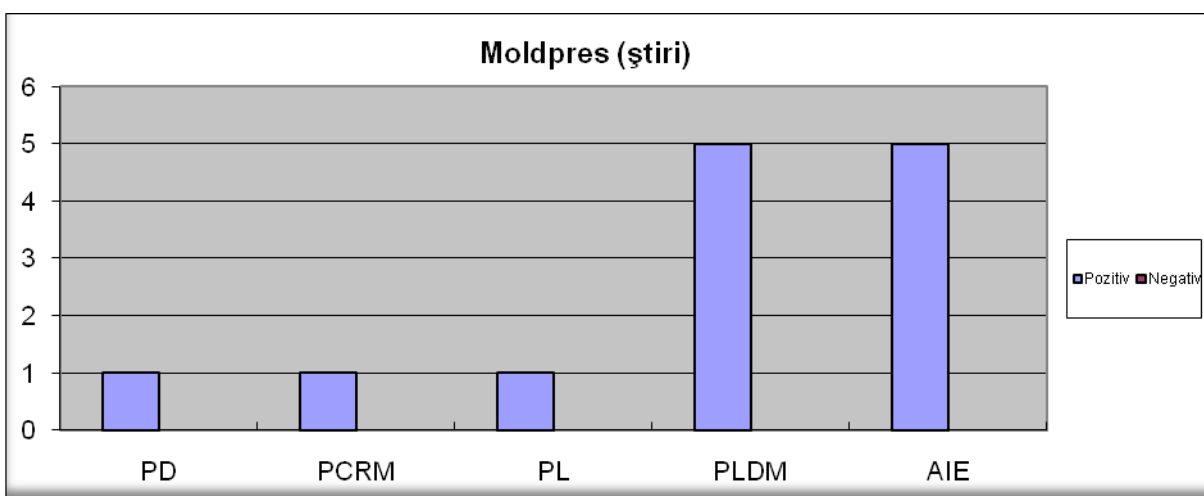
Știrile despre alegerile parlamentare anticipate, publicate de ziarul *Cuvântul* din Rezina în perioada de raport au fost, în marea lor majoritate, neutre. Într-un articol de opinie concurentul electoral PCRM a fost criticat pentru lansarea zvonurilor despre ce urmează să se întâmple dacă câștigă liberalii (unirea Moldovei cu România, venirea jandarmilor să facă ordine etc.). *Cuvântul* inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte, care publică mai multe știri și alte materiale de educație electorală.

Ziarul public *Vesti Gagauzii* (Comrat) nu a publicat în săptămâna de raport știri sau materiale de opinie la tema alegerilor parlamentare anticipate, doar două machete publicitare ale concurentului electoral PLDM. Nu a publicat nicio știre tematică nici ziarul public *Golos Bălți* (Bălți).

5.2.2 Agenții de presă și portaluri de știri

Niciuna din cele 21 de știri, difuzate în săptămâna de raport de Agenția informațională de stat *Moldpres* nu a defavorizat vreun concurent electoral inclus în campania pentru alegerile parlamentare anticipate, știrile tematice fiind, în mare parte, neutre. În contextul știrilor despre întâlnirile la nivel înalt sau ale evenimentelor cu participarea conducerii țării, la care se fac trimiteri la realizările actualei guvernări, AIE apare de mai multe ori în lumină pozitivă. La fel, și concurentul electoral PLDM, în contextul evenimentelor cu participarea prim-ministrului Vlad Filat care este și președinte al PLDM. Acest lucru se referă în special la știrile despre vizitele pe șantierul de construcție și repartizarea caselor pentru sinistrații în rezultatul inundațiilor.

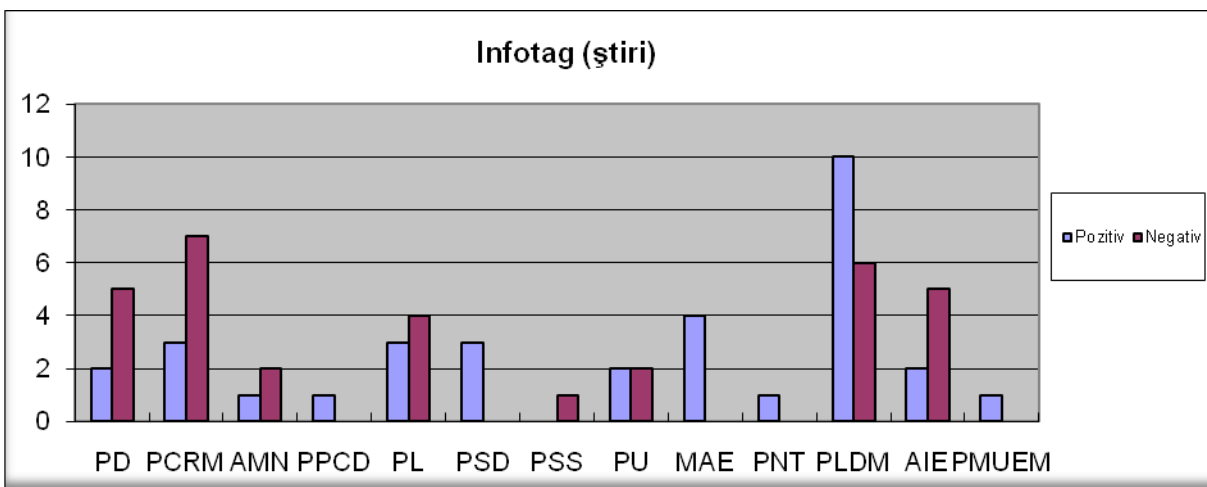
Diagrama 46. Concurenții favorizați sau defavorizați de *Moldpres* în perioada 15-21 noiembrie - frecvența

Agenția de știri *Infotag* și-a menținut echilibrul relativ al politicii sale editoriale, relatând despre evenimentele și declarațiile actorilor politici și ale concurenților în campania electorală, prezentându-i pe aceștia când în context pozitiv, când negativ. Totuși, din raportul dintre

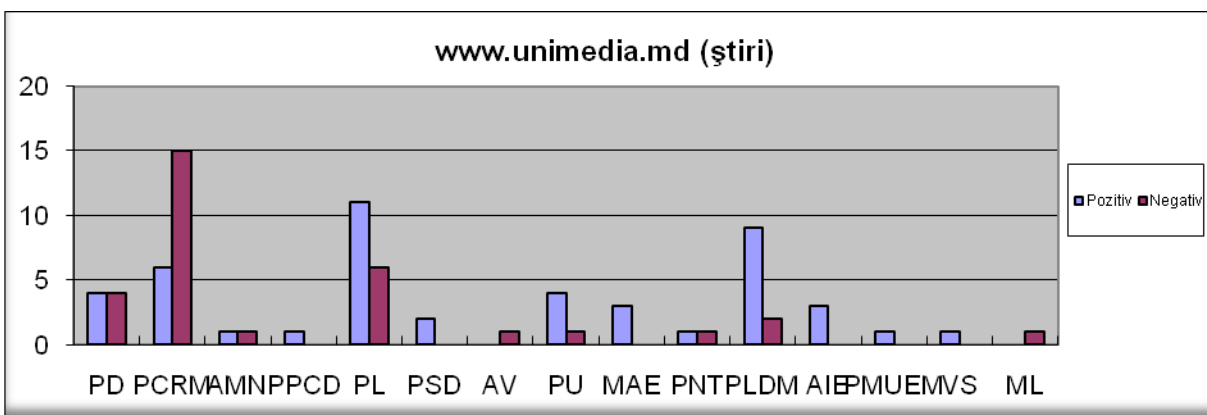
numărul știrilor pozitive și a celor negative, se remarcă o ușoară tendință de favorizare a concurenților electorali PLDM și MAE.

Diagrama 47. Concurenții favorizați sau defavorizați de Infotag în perioada 15-21 noiembrie – frecvența

În informațiile publicate pe site-ul www.unimedia.md, concurenții electorali au fost prezentați și pozitiv, și negativ, în funcție de evenimentele/declarațiile/opiniile organizate sau expuse public de către concurenți sau în raport cu ei. Totuși, raportul dintre numărul de știri pozitive și cele negative care au vizat concurenții electorali, relevă defavorizarea PCRM și favorizarea PL și a PLDM.

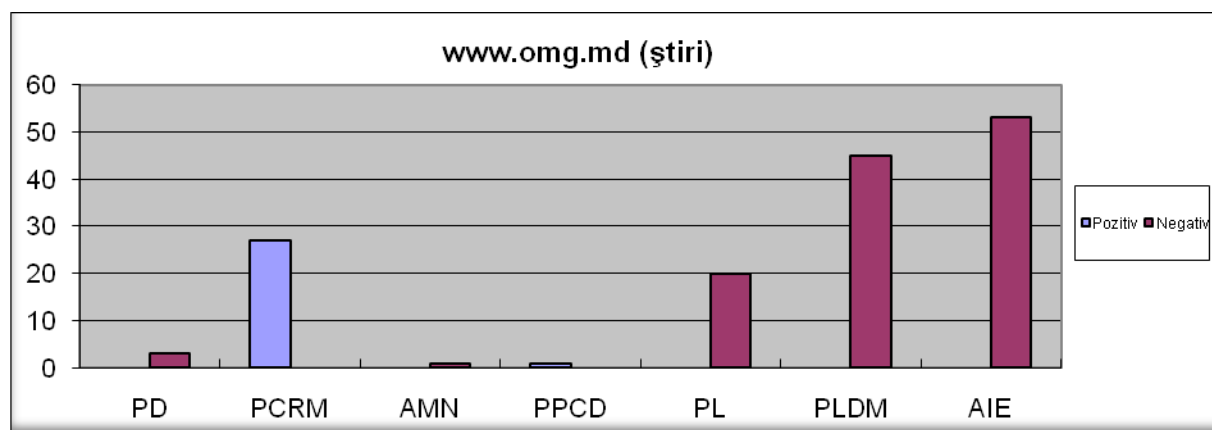
Diagrama 48. Concurenții favorizați sau defavorizați de www.unimedia.md în perioada 15-21 noiembrie- frecvența

În 27 din cele 120 de texte relevante (22,5%), plasate pe site-ul www.omg.md în săptămâna 15-21 noiembrie, concurentul electoral PCRM a fost prezentat în context pozitiv, în contrast cu AIE și componentele alianței de guvernământ care au apărut exclusiv în culori negre în texte care urmăresc discreditarea acestora. Astfel, concurentul electoral PLDM și liderul acestui partid Vlad Filat a fost defavorizat în 45 de texte (37,5% din total), iar PL – în 20 de informații (16,7% din total). Filat a fost acuzat de trădarea intereselor naționale, protejarea contrabandei cu țigări, utilizarea în scopuri electorale a resurselor administrative și a datelor personale ale cetățenilor, pregătirea unor falsificări în masă a rezultatelor alegerilor, provocarea unui război diplomatic cu

Ucraina etc. Deseori, site-ul face trimitere la surse anonime pentru a convinge cititorii de „fărădelegile” actualei guvernări.

Diagrama 49. Conurenții favorizați sau defavorizați de www.omg.md în perioada 15-21 noiembrie – frecvența

ANEXĂ

Raportul analizează subiectele difuzate la **24 noiembrie 2010** de șapte posturi de televiziune și trei de radio în jurnalele din *prime time* despre cazul răpîi candidatului PCRM la funcția de deputat Artur Reșetnicov. Studiul atrage atenția la formularea prezentărilor, corectitudinea știrilor și echilibrul surselor.

Studiu de caz nr 1. Moldova 1, 21.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Fostul director SIS Artur Reșetnicov, candidat la funcția de deputat din partea PCRM se află în spital. El susține că noaptea trecută a fost răpit de persoane necunoscute și torturat ca să semneze documente compromițătoare despre Voronin. Oamenii legii spun că au inițiat o urmărire penală în acest caz. Procuratura cercetează și versiunea reglării de conturi de ordin patrimonial.	Material echidistant, imparțial și echilibrat.
Concluzii Moldova 1 prezintă materialul imparțial, echidistant și echilibrat.		
Studiu de caz nr 2. N4, 19.30		
N	Prezentare media	Constatări
1	Campania electorală devine murdară, acuză PCRM. Fostul director al SIS a ajuns la spital	Se pune accentul pe interpretări politice cu acuzații spre actuala guvernare care este numită

	după ce a fost bătut și amenințat cu un pistol. Candidatul PCRM acuză că a fost torturat după ce ieri a fost răpit după amiază chiar din stradă. Reșetnicov spune că a fost dus într-o direcție necunoscută și că a fost forțat cu un pistol să ofere informații care l-ar putea compromite pe Voronin. PCRM califică acest caz drept o acțiune a puterii.	de un lider PCRM alianță criminală. Materialul este echidistant și imparțial, chiar dacă există anumite accente pe care le pune reporterul în textul citit. Echilibrul surselor este afectat de prezența a doi lideri PCRM care fac acuzații dure la adresa alianței de guvernământ. Reacția vine din partea lui Vlad Filat.
--	--	--

Concluzii N4 atrage atenția în subiectul pus pe post mai mult la caracterul electoral al incidentului. Materialul prezintă toate sursele implicate, dar nu ajunge să fie echilibrat din cauza spațiului inegal acordat părților (predomină poziția PCRM în defavoarea acuzațiilor din AIE) și a mesajului dur din partea unor surse (Tcaciuc și Voronin) cărora li se răspunde printr-o replică venită din partea premierului Vlad Filat.

Studiu de caz nr 3. Jurnal TV, 20.00

N	Prezentare media	Constatări
1	Fostul șef SIS a ajuns în stare gravă la spital. Reșetnicov susține că a fost bătut, torturat și amenințat cu moartea. Și totul s-ar fi întâmplat nicăieri în altă parte decât chiar în centrul capitalei.	Știre echidistantă și imparțială.
2	În spatele răpirii lui Reșetnicov se află actualul regim, asta confirmă membrii PCRM. Comuniștii nu ezită să dea din nou cu barda în AIE numind-o regim criminal. La rândul ei, guvernarea nu tace și spune că organele de anchetă sunt cele care vor avea ultimul cuvânt și vor face lumină în acest caz.	Știre echidistantă și imparțială.

Concluzii Jurnal TV difuzează două materiale despre cazul Reșetnicov. Fiecare în parte sunt echidistante și imparțiale, iar luate la un loc sunt și echilibrate. Postul oferă spațiu necesar pentru informarea telespectatorilor despre răpirea lui Reșetnicov, dar și principalilor actori politici pentru a se expune pe marginea acestui caz.

Studiu de caz nr 4. 2 Plus, 20.30

N	Prezentare media	Constatări
---	------------------	------------

1	Răpit cu adevărat sau e o banală întâmplare, e doar o chestiune de timp. Artur Reșetnicov a fost internat în spital cu leziuni ușoare și comotie cerebrală. Fostul șef SIS susține că a fost răpit în plină zi de niște persoane necunoscute care l-au bătut și l-au amenințat cu moartea. Oamenii legii investighează mai multe versiuni printre care și o înscenare a răpirii.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată cu prezența mai multor surse: victimă, medici, poliție și procuratură. Materialul are și un vast background despre candidatul la funcția de deputat Reșetnicov.
---	--	---

Concluzii 2 Plus plasează subiectul despre presupusa răpire a lui Artur Reșetnicov la rubrica Alegeri 2010. Materialul este imparțial, echidistant și echilibrat. Autorii pun mai degrabă accentul în prezentarea subiectului pe anchetă și evită să se lanseze în explicații cu conotații politice.

Studiu de caz nr 5. Prime TV, 21.00

N	Prezentare media	Constatări
1	Artur Reșetnicov este internat în secția de neurologie a Spitalului de Urgență. Fostul șef al SIS-ului a declarat că luni a fost răpit din centrul Chișinăului, bătut și dus într-o direcție necunoscută unde a fost torturat și amenințat cu moartea. Răpitorii i-ar fi cerut să adune informații compromițătoare despre Voronin. Poliția verifică dacă este vorba de o înscenare a răpirii.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată cu prezența surselor: victimă, medici, poliție și procuratură.
2	Între timp răpirea candidatului PCRM a stârnit reacțiile mai multor partide politice. MAE susține că PCRM speculează disperat răpirea lui Reșetnicov care face show-uri televizate de pe patul de spital. Partidul Umanist susține că nu este decât al doilea caz Cubreacov. Și ex-ministrul securității Anatol Țăranu susține că nu era nevoie ca cineva să îl răpească și că acest caz este provocat de PR-iștii PCRM.	Știrea completează materialul precedent cu interpretări ale concurenților electorali. Deși imparțială și echidistantă cu cei prezenți în subiect, materialul duce lipsă de echilibru din cauză că nu oferă spațiu și pentru reacția PCRM la aceste comentarii.

Concluzii Prime TV pune pe post un material despre presupusa răpire în care tratează subiectul echidistant și imparțial. În cel de-al doilea material, care vine ca o completare la primul, autorii nu prezintă și poziția PCRM pe lângă cele ale MAE, PUM și a unui fost ministru al Securității. Această scăpare face ca informația prezentată să fie neechilibrată.

Studiu de caz nr 6. NIT, 22.00, http://nit.md/index_md.php?action=news&id_news_category=&id=2687

N	Prezentare media	Constatări
1	Atac iești din comun la doar cinci zile înainte de	Materialul nu este imparțial, echidistant și nici

	alegeri. Candidatul PCRM, Artur Reșetnicov a ajuns la spital în stare gravă după ce a fost agresat de persoane necunoscute. El a fost bătut cu bestialitate, amenințat cu arma și torturat prin diferite metode, inclusiv drogat cu substanțe psihotrope și a fost forțat să semneze declarații compromițătoare în adresa lui Voronin.	echilibrat. Declarațiile lui Voronin constituie jumătate din durata materialului (293 sec.) în care liderul PCRM face mai multe acuzații în adresa AIE care rămân fără replică.
2	MAI a pornit un dosar în cazul răpirii și torturării lui Reșetnicov. Poliția speră să obțină mai multe informații pe marginea incidentului, dar deocamdată nu oferă prea multe detalii. Și Procuratura Generală a declarat că se va implica în elucidarea acestui caz.	Știre echidistantă și imparțială.
3	PCRM califică atacul banditesc asupra lui Reșetnicov drept unul fără precedent. Prin tortură s-a încercat obținerea unor informații compromițătoare. Comuniștii moldoveni fac un apel către structurile internaționale să înceteze să ofere sprijin „regimului criminal din RM”. În caz contrar, continuă comuniștii, escaladarea violenței din țară va pune în pericol democrația moldovenească.	Subiectul abundă în citate din declarația PCRM care atacă dur AIE și Ministerul de Interne. Marc Tcaciuc este citat în 154 de secunde din 270 cât durează subiectul și are mai multe învinuiri în adresa alianței de guvernare pe care o acuză de creșterea criminalității din țară. Prin felul în care este structurat materialul, acesta nu este imparțial și echilibrat, iar autorul dă dovadă de lipsă de bună credință în selectarea citatelor și lipsa unor reacții din partea celor acuzați.
4	Factorul criminal ia amploare. Disparații suspecte, omoruri la comandă, tortură, trafic de droguri, intimidarea oamenilor de afaceri și a jurnaliștilor, furturi din mașini și din apartamente sunt doar câteva exemple. Mai grav este că factorul criminal se implică și în campania electorală, oferind sprijin unor anumite forțe politice. Mai mult printre interlopi și printre oamenii legii se zvonește că în această perioadă este aranjată eliberarea hoțului în lege Micu, celui mai temut criminal din Moldova închis pe viață în 2004.	Încă din prezentarea materialului, nu este clar ce fel de material urmează. Felul în care este introdus subiectul pare mai degrabă a fi un comentariu în care autorul vine să susțină că criminalitatea în RM este în creștere. El operează cu mai multe interpretări și zvonuri. Subiectul este un amalgam de comentarii și imagini video preluate din mai multe surse (uneori și filme artistice) – fără a menționa de multe ori data când s-au produs și sursa – care vin să ilustreze și să susțină ideea colaborării dintre actuala guvernare și lumea interlopă. Autorul folosește de mai multe ori apreciative (forțe dubioase și lideri criminali au obținut puterea, etc.). Subiectul poartă un caracter vădit de manipulare a opiniei publice și nu se încadrează în niciunul din criteriile de apreciere a unui material

		jurnalistic.
5	Cazul ieșit din comun petrecut cu Reșetnicov este comentat de reprezentanții unor partide care consideră că o campanie electorală predispune spre incidente de acest fel care au de fapt o tentă politică.	Deși se anunță că liderii unor formațiuni politice consideră că „o campanie electorală predispune spre incidente de acest fel”, în material se demonstrează că majoritatea celor intervievați se desolidarizează cu această idee. Autorul a dat dovadă de lipsă de obiectivitate și a încercat să inducă în eroare publicul telespectator .
6	Agresivitatea cu care se desfășoară această campanie electorală îngrijorează și oamenii de la sate. Alegătorii spun că se tem pentru viața lor și a copiilor mai ales a celor care învață sau trăiesc în Chișinău. Atacul asupra persoanelor publice poate avea continuitate și nimeni nu poate spune că se află în securitate. Locuitorii raioanelor Sângerei și Telenești au vorbit despre temerile lor la o întâlnire cu liderul PCRM.	De fapt toate observațiile făcute de prezentatoare aparțin mai mult liderului PCRM și nu oamenilor din sate cu care s-a întâlnit acesta. Prezentatoare a trișat și dat o notă parțialitate și neechidistantă subiectului.
7	Și oamenii simpli se arată îngrijorați de crimele care iau amploare. În ultimele declarații de susținere a PCRM și viitorilor deputați să asigure securitatea cetățenilor. Citate din mai multe declarații de susținere a PCRM din partea locuitorilor de la sate.	Materialul este imparțial și echidistant.
Concluzii NIT oferă mai mult de jumătate din principalul jurnal al zilei reflectării incidentului legat de răpirea lui Artur Reșetnicov. Pe post sunt puse șapte materiale legate direct sau indirect de subiect. Majoritatea acestora nu sunt imparțiale și echidistante deoarece oferă spațiu privilegiat PCRM și evită prezentarea altor surse. Dincolo de acestea, NIT pune pe post și materiale cu caracter manipulator care au la bază doar informații din surse neverificate, care se bazează pe zvonuri și utilizează informații truate. În cazul unor subiecte care au tendința de a respecta echidistanța și imparțialitatea, autorii încearcă să inducă în eroarea publicul prin prezentări care deformează perceperea subiectului. Menționăm că în multe subiecte sunt utilizate imagini video din diferite surse (uneori și filme artistice) fără ca să fie menționate, de cele mai multe ori, sursele și data imaginilor de arhivă.		
Studiu de caz nr 7. Publika TV, 19.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Artur Reșetnicov, fostul șef al SIS, candidat pe lista PCRM a ajuns la spital după ce a fost bătut	Grupaj din relatare în direct, reportaj și interpretări despre cazul Reșetnicov. Grupajul

	de persoane necunoscute. Reșetnicov afirmă că a fost bătut și torturat pentru a oferi materiale compromițătoare despre Voronin. Reșetnicov a fost transferat de la Spitalul de Urgență la Spitalul Cancelariei de Stat.	este imparțial, echidistant și echilibrat.
2	În incidentul a cărui victimă a fost Reșetnicov ar fi implicați membri ai Alianței de guvernare, iar scopul este acela de a-i intimida pe comuniști. Acuzele vin din partea președintelui PCRM, Vladimir Voronin. Liderii AIE resping acuzațiile și îi recomandă lui Voronin să aștepte finalizarea anchetei.	Reacții din partea mai multor lideri politici despre cazul Reșetnicov. Materialul este imparțial, echidistant și echilibrat.
3	Pacientul: Artur Reșetnicov. Diagnosticul: comotie cerebrală. Cauza: agresiune cu autori necunoscuți. Locul agresiunii: incert. Ora incidentului: incertă. Cum a ajuns Reșetnicov acasă după incident: este neclar. Cine a chemat ambulanța: nu se știe. De ce diferă declarațiile? E un mister.	E o încercare de investigație jurnalistică pe marginea presupusei răpiri a candidatului Reșetnicov. Predomină poziția Ministerului de Interne fără precizări din partea victimei. Materialul este imparțial, dar neechilibrat.
4	I-am îndemnat pe telespectatorii noștri să comenteze, pe site-ul Publika TV, incidentul în care a fost implicat Artur Reșetnicov. Cei mai mulți dintre ei cred că acesta a fost organizat de PCRM, al cărui membru este și fostul director al SIS.	Subiectul este imparțial, dar neechilibrat deoarece din șase mesaje de la telespectatori, cinci susțin că răpirea ar fi o farsă organizată de PCRM și doar unul este de părere că incidentul ar fi provocat de AIE.
Concluzii Publika TV pune pe post mai multe subiecte în care reflectă incidentul. Toate materialele sunt imparțiale și echidistante, dar două relatări sunt dezechilibrate din cauză că nu se oferă spațiu suficient și pentru cealaltă poziție. În primul domină oficialitățile în defavoarea victimei, iar în cel de-al doilea doar un mesaj este în disonanță cu celelalte cinci în care se menționează că răpirea lui Reșetnicov este „făcătura PCRM”.		
Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei, 18.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	PCRM a emis un comunicat de presă în care anunță că fostul director SIS a fost supus unor	Subiectul este scris în baza comunicatului de presă de la PCRM și a unor declarații făcute

	atacuri brutale. În noapte spre marți 24 noiembrie, Reșetnicov a fost atacat de necunoscuți. Candidatul la funcția de deputat a fost bătut cu brutalitate, dânsul fiind găsit de soția sa în apropiere de casă cu multiple răni inclusiv în regiunea capului. Potrivit primelor depoziții, necunoscuții au înscenat asasinarea lui Reșetnicov acesta fiind supus torturii cu ajutorul substanțelor psihotrope pentru a semna niște documente, se arată în declarația de presă a formațiunii.	pentru presă de diferite surse. Materialul este imparțial și echidistant.
2	Procuratura Generală investighează cazul de vătămare corporală a candidatului la funcția de deputat din partea PCRM, Artur Reșetnicov. MAI susține că există câteva piste care urmează a fi analizate, inclusiv că ar fi posibilă o înscenare. Chiril Moțpan a declarat că informațiile de la spital nu corespund cu cele declarate de victimă.	Știre imparțială și echidistantă.
3	Partidul Mișcarea Acțiunea Europeană califică drept iresponsabilă încercarea PCRM de a specula politic așa-zisa răpire a candidatului comunist Reșetnicov. Această tentativă jalnică de a acoperi lipsa soluțiilor pentru societatea moldovenească ne arată încă o dată cât de retrograd și dăunător moral este acest partid, se spune într-un comunicat al formațiunii.	Știre imparțială, dar nu și echidistantă și echilibrată.
Concluzii Radio Vocea Basarabiei prezintă subiectul imparțial, dar nu întotdeauna și echidistant deoarece în unele știri despre cazul Reșetnicov lipsește a doua sursă. În general, postul reușește să fie și echilibrat în prezentarea tuturor părților implicate în subiect, dar nu și în fiecare știre luată în parte.		
Studiu de caz nr 9. Prime FM, 18.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	MAI a deschis un dosar de urmărire penală în cazul atacului de ieri asupra fostului director SIS Artur Reșetnicov. Șeful serviciului relații cu publicul de la MAI Chiril Moțpan a declarat că poliția anchetează mai multe versiuni inclusiv aceea a unei înscenări pentru că există neconcordanțe între declarațiile lui Reșetnicov și informațiile pe care le are unitatea de gardă. Reșetincov e internat la spital unde a declarat că	Știre imparțială și echidistantă, dar nu și echilibrată. Lipsesc reacțiile din partea concurenților electorali pe marginea speculațiilor făcute în acest caz.

	a fost răpit de persoane necunoscute care l-au amenințat cu moartea dacă nu oferă informații compromițătoare despre Voronin.	
Concluzii Postul de radio oferă cazului Reșetnicov spațiu într-o singură știre imparțială și echidistantă. Prime FM evită să folosească diversitatea de surse și citează doar surse de la MAI după care revine cu un background despre ceea ce s-a întâmplat în interpretarea victimei. Acest fapt, dar și lipsa altor surse de informații face ca materialul să nu fie echilibrat.		
Studiu de caz nr 10. Radio Moldova, 19.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Candidatul la funcția de deputat din partea PCRM și fostul șef al SIS Artur Reșetnicov a ajuns la spital după ce a fost agresat de persoane. Potrivit informațiilor oferite de MAI cazul este cercetat penal. Reșetnicov este citat, MAI repovestește cele spuse de Reșetnicov prin șeful serviciului de presă. Observațiile medicului. Jurnalistul menționează că Reșetnicov nu a oferit informații și nu a dorit să discute cu presa. Avocatul a declarat indirect că nu face declarații.	Jurnalistul îl citează indirect pe Artur Reșetnicov. Predomină sursele oficiale, în special cei de la MAI. Subiectul este tratat imparțial și cu tendință spre echidistanță, dar nu și echilibrat, din cauza prezenței disproporționate a autorităților în comparație cu celelalte surse (victima și avocatul ei).
2	PCRM califică cazul Reșetnicov drept o crimă la adresa democrației. Comuniștii spun că de răpirea candidatului se face vinovată AIE. Reprezentații Alianței de guvernământ resping acuzațiile.	Subiect echidistant, imparțial și echilibrat.
3	Procuratura Generală a declanșat o urmărire generală pe cazul lui Reșetnicov în baza Articolului 64 Cod Penal pe faptul răpirii unei persoane săvârșită din interes material. Potrivit Serviciului de presă al PG vor fi cercetate toate versiunile incidentului, inclusiv reglarea unor probleme de ordin patrimonial și cea a înscenării răpirii.	Știre imparțială și echidistantă.
4	PCRM speculează politicul. Așa-zisa răpire a candidatului comunist, fost director al SIS, această tentativă jalnică de a acoperi lipsa soluțiilor pentru societatea moldovenească ne arată încă o dată cât retrograd și dăunător moral este acest partid. Mișcarea Acțiunea Europeană	Subiectul este imparțial, dar nu și echidistant și departe de echilibrat. Sursa în persoana unui candidat la funcția de deputat din partea MAE face mai multe aprecieri și acuzații la adresa PCRM care rămân fără acoperire. Nu este clar de ce autorii jurnalului nu au introdus acest

	presupune că PCRM a regizat acest incident pentru a mai atenua prăbușirea electorală a formațiunii și cere ca organele de cercetare să acționeze prompt indiferent dacă este un caz real sau înscenat.	material în subiectul al doilea cu prezentarea pozițiilor mai multor partide pe marginea cazului Reșetnicov.
Concluzii Radio Moldova prezintă cazul Reșetnicov imparțial și echidistant în ansamblu. Menționăm că prin diversitatea subiectelor puse pe post, Radio Moldova reușește să producă și echilibru între surse, dar nu și în fiecare material în parte. Dezechilibrul surselor este foarte vizibil mai ales în subiectul al patrulea unde acuzațiile unui concurent electoral rămân fără nicio replică din partea PCRM.		